

Život pod sušněmi

Libor Šmatelka

STYLOS

Život pod sušněmi

Libor Šmatelka

© Libor Šmatelka – Život pod sukněmi
Obálka a ilustrace © Daniel Bulla

ISBN 978-80-906427-1-3

Letenský

Aula páchla jako vždy potem umorovaným snažením tisíců studentů něco si odnést z přednášek, opileckým dechem a lehkým závanem hnilyby, která se uhnízdila ve starém mohutném dřevěném obložení po stranách místnosti. Fotografie prezidenta Husáka a všechny komunistické znaky, včetně sovětské vlajky, která nesmyslně visela vedle naší, navždy zmizely z centrální stěny místnosti. Na řečnickém pultě se objevil starý znak Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity. Zmizel meotar a pár čalouněných křesel. Po Sametové revoluci bylo ve vedení fakulty několik nepohodlných jmen vyměněno za jména přijatelná, nedošlo k žádnému lynčování lidí na katedře marx-leninismu, nikdo neházela shnilá rajčata na profesory komunisty, nikdo nezmlátil v temné uličce předsedu svazáků. Všechno revoluční hnutí proběhlo z mého pohledu korektně, bez soudů a hysterie, jen s hořkou příchutí, již jsme

měli zabudovanou ve svých hlavách, se strachem z toho, co jsme slyšeli vyprávět naše prarodiče, se sklopeným normalizačním pohledem našich rodičů, kteří zohnuli svá záda před komunismem a předali nám genetické vybavení přetrvávajícího ponížení a přizdisráčství. Vybaven strachem "co kdyby se to ještě otočilo" jsem stál poprvé a naposledy na podestě, která byla odpradáвна určena jen pro pány doktory věd, docenty, asistenty...

„Pan Letenský,“ ozval se hlas paní ze studijního, která se jednou za rok stávala ceremoniářkou při předávání diplomů absolventům.

„Zde,“ ohlásil jsem se.

„Vy si stoupnete za paní Dobřickou a za vámi půjde pan Drašar.“

Přikývl jsem a o krok postoupil.

„Ty jsi Dobřická?“ zeptal jsem se ohromné děvy, které i přes dosti volný, během studií značně vytaháný žoržetový svetřík, probublávaly hroudy sádla.

„Ne, já jsem Horáková.“

Otočila se ke mně vypouleným břichem a zakoulela napuchlýma očima někam do stropu, jako že to bych měl přece vědět, kdo ona je, když je teda zbouchnutá. Tohle ví celá katedra. Je jasné, že na podzim promují jen zkrachovalci, tupci a těhotné. Horáková byla těhotná a to jí dávalo pofiderní moc mnou pohrdat.

„Aha,“ řekl jsem neutrálně a očima vyhledal paní ze studijního.

„Paní doktorko, která je Dobřická?“

„Dobřická tady ještě není, mějte přece strpení, pane Letenský, studoval jste sedm let, tak se uklidněte, a než Dobřická přijde, nechte před sebou mezeru. Opravdu, jsou to vaše poslední chvíle na fakultě,“ obrátila se na

všechny, „tak si to přece nenecháme zkazit. Máme na nácvik celého ceremoniálu jen chvíli. Proto vás žádám: buďte disciplinovaní. Vy budete levé křídlo, vy pravé, půjdete ze svých stran, před katedrou se spojíte...“

„Z jakého pohledu levé a pravé křídlo, z mého nebo z vašeho?“ zeptal jsem se.

„Panebože!“ paní ze studijního se již začínala třást. „Vy vůbec neposlouchejte, Letenský. Prostě půjdete za Dobřickou, a až vás pan děkan vyzve, důstojně, opakuji, důstojně k němu přikráčíte, zvednete ukazováček a prostředníček pravé ruky, řeknete přísahám, ne, sakra furt to pletu, řeknete slibuji, převezmete diplom a zařadíte se zpátky. Copak je to tak složité?“ s tělem se jí chvěl i hlas. „Apropó, pane Letenský,“ utřela si kapesníkem čelo, „po nácviku se za mnou zastavte, musím s vámi projednat takovou drobnou nepříjemnost.“

- 7** Velmi jednoduché: Přísahám, ne-slibuji. Nácvik pak proběhl velmi rychle. Všichni jsme se aktivně zapojili a bylo to šup šup.

„Chtěla jste se mnou ještě mluvit, paní doktorko.“

„Aha, Letenský. Víte,“ vzala mě za loket, čímž dala najevo, že je to horší, než jsem si myslel, „stala se nám taková chybička. Jistě chápete, že při vašem stylu studia, nazvali jsme to u nás na studijním harakiri, haha, ne, nemyslete si, že jsme na vás zapomněli, to ne, ale při té vši vaší rozháranosti a neujasněnosti studijních povinností jste se nám někam zatoulal, víte, neměla bych vám to říkat, i pan proděkan chtěl osobně vidět vaše spisy, to se u nás totiž nestává často, takový případ, probírali jsme to i v radě, abychom se napříště tomu vyvarovali, jste náš takový exemplář, jak by studium nemělo probíhat, ale to ta revoluce...“

Paní doktorka mluvila, a já ji neposlouchal. Udělalo se mi před očima mlhavo. Všechno jsem se snažil pochopit a nějak tuto sumu informací analyzovat. Vycházelo pro mne jen to jediné: máti, která nebude moci ani promluvit, babička sepne ruce a řekne, že moje studium nám byl čert dlužen, otec napíše ministrovi školství, a pokud se vyvaruje nadávek, tak nějaká nezávislá komise vše prošetří a potvrdí rozhodnutí a sestra se bude smát, až jí potečou slzy. V té chvíli jsem si myslel, že prostě děkan nebo proděkan mají právo veta: tak tento student nedostane nic a zařídíte to tak, ať na promoce vůbec nechodí, byla by to pro něho ztráta času.

„...a ten poplatek za promoce už máte zaplacený?“ přerušila mé katastrofické vize doktorka.

„A-ano.“ Z boční kapsy jsem vyšťoural ústřížek od složenky.“

8

„No dobře. Takže jsme domluveni. Pan děkan o tom ví. Vy prostě dostanete prázdné desky a pro diplom si přijdete zítra k nám. Ju?“

„Vy jste ten...“ ve vzduchu jsem vykreslil formát A4. „Vy jste ten, ten diplom jenom zapomněli napsat?“ blekotal jsem.

„Tak bych to neřekla, přece jsem vám tady vysvětlila, jak to bylo, ale říkejte si tomu, jak chcete. A hlavně nic nepokazte. Hodně úspěchů.“

„Děkuji.“

Třásli jsme si navzájem rukama jako největší kámoši. Pravda, za sedm let jsme spolu skouleli nejednu výjimku a musím uznat, že mi lichotilo, když si paní doktorka ze studijního oddělení už ve druhém ročníku zapamatovala mé jméno. Bylo to něco velmi dojemného.

Odtlačil jsem fakultní vrata a nasál podzimní vzduch. Lechtal v nozdrách omamnou zatuchlinou spadaného listí a leklými rybami z plytké Svratky. Chudák děkan, pomyslíl jsem si. Otevřel bleděmodré desky s hlubotiskem československého znaku a nic. Nemohl si v tom překvapení ani vzpomenout na mé jméno. Ještěže nezahlásil Dobřickou. Ta se pro jistotu nedostavila vůbec. Ale mezeru jsem pro ni nechával až do konce; nádherná mezera. Nádherně orosené čelo děkana. Škoda, že si proděkan vzpomněl. Nejvyšší hodnostář se culil a já na něj a oba jsme věděli, že v deskách nic není.

9 Seskočil jsem z posledního schodku a zamířil do protější hospody, které se říkalo mezi študáky U Děkana. Šílená putyka, která páchla po přepáleném tuku a smradlavých ponožkách vrchního. Dřív nás tady sedávalo deset i dvacet, opisovali se na požbryndaných stolech konspekty do marx-leninismu, hrálo se na kytary a pilo jak o zlatý kříž. Ted' tady sedí jen pár důchodců, kteří nadávají na Klause, a ani jeden student. Zdá se mi, že dnešní mladí jsou nějakí noblesnější. Nechodí už do zaplivaných bufáčů, ale do snacku nebo do grilu. Asi jim začíná spodina smrdět. Vlomil jsem jedno pivo a valil pryč, do Chalupy, kde měla naše rodina objednaný oběd. Ale nějak se mně tam nechtělo. Neměl jsem nejmenší chuť poslouchat klábosení rodiny a navíc: ty prázdné desky.

Stůl jsme měli v polotemné místnosti hned vedle dřevěného pódia, kde večer hrávala cimbálka. Jasně jsem uviděl máti, kvetoucí padesátnici s broskvovým odstínem ruměnce na lících, máti, která po dlouhé době po rozvodu se usmívala, protože jí spadl mými prázdnými deskami v podpaždí kámen ze srdce.

Zhluboka si oddychla a učitelsky zvonivým hlasem podotkla, že jsem jí dal zabrat a je ráda, že končím, protože už by to dál finančně, a hlavně psychicky ne-
utáhla. Při dnešní drahotě, to se ví, je studium dítěte pro samotnou ženskou neúnosné.

Babička řekla: „Radečku, Jirko, sakra.“ Sklonil jsem se k ní a políbil ji na hebkou, i když vrásčitou tvář. Babička voněla levandulí, kterou si dávala do šatníku, a ta vůně byla vzpomínkou na prázdniny v malé vesnici na Moravě, v Topolné.

„Furt si vás pletu, Teošku, tolik vnuků, tolik božího požehnání a já už to mám v té hlavě jakési pomotané. Tož, ať sa ti daří, kantore.“ Bere mne za ruku a já cítím tu její, která je jakoby z jemné jelenice, je studená a bez síly. Rozvázala si obrovský hnědý šátek, povzdechla si a vzpomněla dědečka, který by měl taky radost, sakra, a vysmrká se. Cípem nabělené zástěry si osuší plovoucí oči. Otec, ve svých letech stále ještě švihák, zaklimbal neklidně nohama a prohodil, že stejně nepůjdu učit, načež sestra dodá, že budu chodit hrát po šantánech, a bude považovat svou řeč za jasnou a uzavřenou.

10

„Ale prosím tě,“ vzkypěla máma, „proč by neučil?! Víš, jaký z něho bude šikovný pedagog? Víš, jak ho děcka budou mít rády?“

„On a učit?“ zhrozí se otec, „to by je naučil jenom kúřit a pit.“

„Přesně to ho naučila vysoká,“ přidá se sestra a její bleděmodré oči se rozzáří smíchem.

„No snad si nemyslíte, že se ve školství pije?“

„Ne, drahá máti.“ Sestra položila jídelní lístek a svým vysokým, jasně znějícím hlasem opovržlivě dodala: „Na školách se nepije, tam se přímo chlastá.“

„Copak jsi mě někdy viděla pít?“ brání se máma.

„Tys nepila,“ sestra se jí podívala zpříma do očí, „tys musela být všem příkladem, tak jako všichni ve straně.“

„Ve straně přece nikdo nepil,“ cynicky podotkl otec.

„Komunisty nechte být,“ mámě vystoupily na obličej červené flíčky. „Pokud si vzpomínáš, tak i tys byl ve straně.“

„No jistě, ale jen kvůli děckám.“

„A kvůli děckám jsi v osmašedesátém vystoupil, ne?“

„Co se rozčilujete,“ vmísila se sestra, „pokud vím, tak tebe, táto, vyhodili, žes neplatil známky, ne žes vystoupil, a máma ať si věří, je to její věc.“

„Jo, ať si věří těm všivákům, ať se klidně nechá okrádat, jak chce.“

11 „Jaké okrádání?! Měli jsme se špatně? Měli jsme co jíst? Měli. Měli jsme v čem chodit? Kde bydlet? Měli. Tak co pořád máte?! Teo dostudoval, ty skončíš za dva roky. A nejsem si tak jistá, jestli se vaše rodiny budou mít za Havla tak dobře, jak jsme se měli my za komunistů.“

„Ovšem uvědom si, má drahá exmanželko, že to, cos zaplatila jenom na stranických známkách, by nám všem teď vydrželo nejmíň na dva roky, než se to tady stabilizuje.“

„Nechme toho,“ uzavře debatu máma.

„A kdy sa budeš ženit?“ zeptá se otec.

„Proč by se ženil?“ odpověděla za mě sestra.

„Co proč!?“ vyjekne babička. „Všichni jeho bratrance sú už ženatí.“

„Tereza ho asi nechce,“ řekne máma, a nemyslí to zle. Myslí si, že je to jen takové společenské odlehče-

ní. Ale ne pro sestru, která je v konverzaci, stejně jako máma, trochu neobratná.

„Proč by ho nechtěla? Já nebýt jeho sestra, tak bych si ho vzala hned. Teo nechce Terezu.“

Pokusil jsem se jim vysvětlit něco jako v tom smyslu, že když chtějí dva lidé spolu žít, nemusí se nutně brát, stačí se domluvit, a navíc se ušetří spousta času, který by zabrala svatba, a v případě neúspěchu společného soužití i čas na rozvodovém řízení, o finanční stránce nemluvě.

„Poslouchej, brácho,“ otec se mi už léta snaží takto přiblížit, „nejsi ty...,“ pročísně si vlasy a zatlačí jemně prsty na spánky, „...funguje ti to?“

Máma se odklonila, jako že nic neslyšela, sestra pohlédne velmi opovržlivě na strop a babička, zvyklá komunikaci ve stáji s vykastrovanými býčky, vypískne do ztichlého salonku: „Hlavně že tobě to ještě v padesáti funguje!

12

„Náš rod s vídeňskou krví měl vždycky dobrý kořínek,“ na to otec.

„Jaká vídeňská krév, panomarja?! Šak tvůj tata byl enom obyčejný kovář! A tvoja mama cigaňa.“

„Polo, polocikánka,“ vztyčil se otec, „a měla na dvoře větší pořádek jak vy v kuchyni. A jestli vám kovář smrděl, tož jste měla vodit ty vaše vyzáblé kobyly do Kněžpola!“ A sedne si. „Můj tata byl dobrý člověk,“ povzdechne, „enom děda byl blázen..., že neostál ve Vídni na Dvoře.“

„Bůhví, jak to bylo,“ nedá se bábi. „Lesti byl takový smykoň jak ty, tož bych sa ani nedivila, že odešel. On ani neodešel, vyhnali ho!“

„Aby si vzal děvečku s fakanem, že?!“

Táta vstal a podal mi ruku. „Ať se ti daří, brácho.“

Podíval se na hodinky. „Za chvíli mi jede vlak,“ řekl smutně a odešel.

Sestra se taky zvedla, poslala mi na dlani pusu a že musí jít kojít. Máma mě pohladila po vlasech. S babičkou půjdou za nějakou rodinou na návštěvu, když už jsou v Brně.

„Máte vybráno?“ přišel číšník.

„Ano, vybráno už mi bylo,“ odvětil jsem.

Tak na tohle jsem studoval sedm let. Představa studia se celé mé rodině vměstnala do jediného okamžiku: promoce a do jedinému pocitu: úleva. A to všechno pro prázdné desky. Prázdné desky jako má soukromá rekvizita socialistického vzdělání. Prázdné desky bez diplomu. Ale já jsem věděl, že i když v těch deskách s červenou pentlí chybí ono oficiální lejstro, že si

13 v nich něco odnáším. Něco, co mi už nikdo nesebere.

Bydlet na kolejích bylo pro mladého studenta to nejlepší, co ho mohlo v osmdesátých letech potkat. Ale nebyly koleje jako koleje. Prváci vždy vyfasovali to nejhorší z Brna. Když jsem poprvé vešel do pokojíku na Příkopě, trochu se mi sevřel žaludek, neboť na mne zívla podlouhlá cela. Na jedné straně dvě postele za sebou, naproti třetí, jeden šatník, jeden stoleček pod oknem. Na patře bylo pět různě velkých pokojů, vcházelo se do nich z úzké chodby, která končila vyřazeným konferenčním stolem s dvouplotýnkovým vařičem – to byla naše kuchyňka. Od ní se chodba zalamovala doleva, kde viselo jen tak na stěně železné korýtko s pěti vodovodními kohoutky a řadou zrcadel, vedle nich luxvéry oddělená sprcha. Nikde žádné soukromí. Nebylo výjimkou, že po ránu, když jsem si šel vyčistit zuby, stála nad korýtkem holka a snažila se něco udělat s obličejem, aby se dostala do normálního

vzezření. V mnoha dívčích očích jsem zahlédl pohled sebebopohrdání a odhodlání, že sem už nikdy. Ale obyčejně pár panáků a bezproblémový sex je vracelo zpět.

Časem jsem zjistil, že náš pokoj je jeden z nejlepších, protože jsme v té naší mansardě byli jen tři. Jinde se tísnilo třeba i šest studentů rozházených ve velké místnosti, jinde spali na patrových postelích. Kolem na Příkopě se říkalo Rozmnožovna. Jednak proto, že v přízemí se rozmnožovaly komunistické tiskoviny, ale nejednalo se přímo o tiskárnu, byl tam, jak jsem slyšel, jen jeden cyklostyl a nad vchodem z ulice visela cedule s tímto vše napovídajícím názvem a jednak proto, že ... je to přece jasné.

15

Martin, který studoval výtvarku a byl již ve druháku, otevřel dveře šatníku se zrcadlem, poodstoupil, trochu se shrbil, aby se zkontroloval. Bílá bavlněná, nedbale uvolněná polokošile, šedé kalhoty, krémové kožené mokasíny, lehce nagelované světle slámové vlasy sčísnuté dozadu – to z něj, dle mého názoru, dělalo elegána, na kterého musí zákonitě letět všechny holky. Martin našpulil rty, pak na sebe vycenil zuby, naklonil hlavu na bok, aby zkontroloval svůj poloprofil. Nakonec se na sebe spokojeně usmál.

„Já můžu,“ sáhl na postel pro sako a otočil se ke mně a k Tomasovi, který nastoupil spolu se mnou do práčku na obor zeměpis, tělák.

„Moment,“ řekl Tom.

Postavil se před zrcadlo. Přes hlavu si přetáhl úzkou kravatu s předchystaným uzlem, schoval ji pod límeček a lehce dotáhl. Jeho kaštanové oči, dvoudenní strniště černých vousů a snědá pleť, kterou jejich rodina dědila po chorvatských předcích, spolu s nesčet-

nými uhlovými prstýnky vlasů vstupovaly do ostrého kontrastu bílé plandavé košile z bavlny.

„Ty vole, sekne ti to,“ zhodnotil jsem jeho vzezření.

„Tak pojď, Teo, jdeme,“ řekl mi přes zrcadlo.

Zvedl jsem se z postele a jen letmo se na sebe zadíval. Splihlé tmavé vlasy, popelavá pleť, kostěné brýle, šedý, nic neříkající oblek. Strhl jsem si cípek toaletáku, který zastavil krvácení při holení, z krku a zavřel skříň.

„Basu piv pro toho, kdo to dneska dá,“ řekl rozhodně Martin.

„Vlastně komu bude dáno. A ruku na to.“

Potřásl jsme si jak basketbalový tým před zápasem.

Na plesy chodím nerad. A nejen na plesy, všude, kde je víc jak dvacet lidí, si připadám jako člen nějakého stáda, jako loutka, se kterou se může manipulovat, očekává se ode mne, že nebudu remcat, nepůjdu proti proudu, sehnu hlavu a nechám se vláčet kolektivním vědomím. Kromě plesů těžce nesu i všechny fotbalové, hokejové a jiné zápasy, dokonce se vyhýbám i koncertům. Nechci se řídit davovým šílenstvím, raději si to všechno prožiji sám, nejlépe u televize, nebo se sluchátky na uších. Trpím zřejmě fobií z davu, ale dá se to překlepat, pokud si v tom stádu najdu nenápadné místo, nejlépe někde blízko výčepu.

Z imatrikulačního plesu jsem měl ale smíšené pocity, protože jsem se tak nějak těšil na nové tváře, které bych mohl potkat, a také proto, že jsem byl v dobré společnosti svých dvou spolubydlících, kteří byli kamarádsky po ruce, kdybych náhodou dostal deprese.

U Kozáka bylo tak napůl plno. I když celý svět po-

slouchal Queeny, Stony, Floyd... na pódiu hrál DJ Já chci žít nonstop, Knoflíky lásky, sem tam zazněla ABBA, Smokie.

Našli jsme si stůl na rozhraní výčepu a tanečního parketu.

„Jasně, že je to prvačka,“ prohlásil Martin a zvrátil se na židli.

„Podívejte se, ten její kukuč, jak je vyplašená. Tu kdybys oslovil, tak se ti vrhne kolem krku a po celý studia ji nesetřeseš. Táhl by ses s ní i na pány. Na takový dívenky,“ znovu se zhoupl, „nemám dost odvahy.“

Ošil jsem se. Maturitní oblek, zakoupený mámou někde ve výprodeji, mne obepínal tak těsně, že jsem nemohl pohodlně nahrbit záda a dát lokty na stůl.

17 „A co ta?“ Ukázal jsem sklenicí na uvolněnou dívenku, která rozevlála své paže do vzduchu a narážela jimi do poskakujícího diskotékového davu.

Martin setřel pěnu z právě natočeného piva. „Poslouché, Teofilo,“ někdy používal brněnský hantec, aby svým slovům přidal místní důležitost a jakousi domestikující zkušenost, „šukalka stájová je jistě betálná koc, ale,“ zaklonil se dozadu, „i když po ní pojeděš na plný grády, gómni, že ty jako hofírek, a navíc student, na ni nemáš.“

„No a co? Je taky studentka, ne?“

„Ale z tvého postavení jasně plyne, že nemáš lovácky,“ zašustil mi prsty před nosem. „Nevybírej tudíž podle svých snů, nýbrž a jelikož podle svých možností. Víš, jak to myslím?“

Zahleděl jsem se vrchem, mimo obroučky brýlí, na tu krasavici.

„No jo. Ideály... jdou pěkně do pryč.“

„To není tvůj ideál,“ naléhal Martin. Naklonil se

přes stůl a husté obočí se mu spojilo do přísné linky připomínající obrysy letícího dravce. „Ty prostě musíš zařadit vlastní skutečnost do širší reality, která tě obklopuje. Vycházej z toho, že žádná tě neosloví jako první, žádná dokonce o tebe ani nezavadí. Pokud... pokud ji ty nedonutíš k tomu, aby byla pojata ze své skutečnosti do tvé reality. Navíc: její realita a tvá skutečnost jsou věci velmi měkké a poddajné, dá se s nimi velmi plasticky manipulovat.“

Hleděl jsem na něj a snažil si to všechno nějak urovnat v hlavě.

„Čili, pokud uvidím interesantní chudinku, udělám ze sebe chudáka.“

Obrátil jsem klopý saka vzhůru, zastrčil za ně hlavu a překřížil kostnaté ruce přes prsa.

Martin přimhouřil oči a byl spokojenost sama.

„Není to sice přesné, ale tak nějak to funguje.“ Přehodil nohu přes nohu, zavěsil si dlaně za klopý. „Tohle, cos předvedl, je jen nejjednodušší tělocvičný úkon. Ty vyšší variace,“ ukazováček mu vystřelil ke stropu, „jsou daleko obtížnější.“

18

Hltal jsem každé slovo a nemohl se vynadívát na jeho šedé sako s modrými proužky, jak pevně sedí na pružných zádech. Byl jsem doslova fascinován úzkou koženou kravatou, která jako by k němu patřila odmalička. Žádostivě jsem studoval široký úsměv, jímž i přes ten největší lomož kolem nás přivolal číšníci chaoticky pobíhající s věncem piv mezi přeplněnými stoly.

„Podívej se na Tomína,“ pokračoval v lekci. „Ten na ženský snad vůbec nemyslí,“ podlil svá slova dalším pivem, „to je ten zásadní rozdíl mezi géniem a učen-

livcem. Tomíno jde trsat na parket, aby si zatančil, a ty, abys nabalil nějakou ženskou. Na koho myslíš, že se nějaká koc dřív nalepí?“

„No jo,“ řekl jsem.

Tomíno byl vždycky fešák. Vždycky měl tu nejlepší holku, ale nějak to s nimi nedotáhl do konce.

Sledoval jsem ho, jak jen v bělostné košili a s plan-dající vázankou se jemně vlní do rytmu, jako by byl černoch, jako by jej štěteček bicích lechtal na žebrech. Semišky, ladící s béžovými plátěnými kalhotami, se nehýbaly z místa, a přesto se zdálo, že stejně jako ostatní podupuje a vyvrací špičky. Jeho tělo bylo zavěšeno mezi trsající studenty jen tak do prostoru, kde v divokém rytmu nacházel nějakou skrytou dimenzi. Ta se mu vrývala do svalů a s každým druhým taktem vyplula do pohybů se skutečnou opravdivostí. Sledoval jsem snědou tvář rozplizlou zakouřeným sálem; oči přivřené do úzkých štěrbin, sem tam se ukázal proužek odkrytých zubů.

19

„Ach jo.“

„Začni tu brečet,“ vtrhl na mě Martin. „Mně je totiž jasné, co ty seš zač.“

„Ale?“ musel jsem se zasmát.

„Ty seš potápanej intelektuál, který by rád seděl u baru, rád by měl všechny na háku a vysvětloval nějaký žurnálovce algebraický struktury, až by to nemohla poslouchat. Pak by tě lapla za toho tvého šošóna a dotáhla tě do kěru, kde by se sama rozbalila a ty bys ji teda milostivě podržel. Ale je tu nebezpečí, že se ti nebudou líbit její ploskaté nohy a zapneš si rozporek. Pak jí velmi decentně vysvětlíš, že nemůžeš na ni jen tak lehnout, protože tvá první láska běhala sprinty a měla nohy jak gazela.“

„Kecy,“ odfrkl jsem, „hrála házenou a měla želví prsty.“

Martin se zakuckal a polil si pivem košili.

„Stejně si myslím, že i když se jevíš jako zakomplexovanéj blbeček, budeš jednou šílený děvkař – chytrák, který si udrží své stádo od těla, protože žádné nedá,“ a vytrásl pár kapek z košile.

„Skvělá perspektiva,“ utrousil jsem a maličko se nadzvedl na židli.

„Takže podle tebe si to budu dělat celý studia sám a vysmívat se našim pitomoučkým naivkám, že jsou neschopné mě znásilnit a udělat mi to lip než já sám.“

Musel jsem si rozepnout sako. Dopadl na mě hluk z diskotéky, to stádo dupajících podivínů, kteří se oddávali skupině.

DJ přehodil desku a z repráků se ozvalo Nie sme zlí od Elánů. Vřava tančících vydechla. Někdo odešel z parketu k výčepu, ale většina tančících si našla podle nějakého, mně neznámého klíče, partnera, aby jako na povel utvořily dvojčky. Unavené postavy se šoupaly po podlaze a zplhlé hlavičky s propocenými vlasy se ukládaly na mužná ramena. Natáhl jsem si zdřevěnělé nohy, pobrukoval si hitůvku osmdesátek a pohodlně se zhoupal na židli.

Přímo proti mně se řtil obrovský Vojta, spolužák ze studijního kruhu. Šklebil se od ucha k uchu, na vypasených škraních zarudlé fleky od námahy.

„Názdár, Teofilo,“ zaržál neskrývanou radostí.

Přisedl si, propocenou prackou, která s oblibou vrhala v atletickém oválu disk nebo kladivo, mě přitlačil k židli. Čpěla z něho sůl a dobrá nálada.

„Pojď na škopek. Jsem vyprahlé jak čínské zemědělec z rýžového lontu.“

Popadl mě jak zlobivé děcko a vtáhl do výčepu.

„Poslóché,“ naklonil se blíž, „tady je řeziva, co?“ a zavyl na celý lokál.

Kupodivu se po něm ohlédlo jen pár příkrčenců, jakým jsem byl i já.

„Ty jsi hrozný živočich, Vojto,“ zakroutil jsem hlavou.

„Já to mám od přirození,“ zasmál se hlubokým hrdelním smíchem.

Jeho dunivý hlas se odrážel po místnosti a s určitostí zatácel někam za roh, kde tíživě dopadal na ramena tak, že z ušlápnutých lidí dělal doživotní mrzáky.

„Znáš to,“ povytáhl si bavněné kalhoty těsně pod panděro, „když mám chtíč a nepodlehnu mu, jsem rád, podlehnu-li mu, jsem stokrát raději.“

21 Poklesávala mně kolena, ale přesto jsem se vedle tohoto mohutného dobračiska cítil uvolněný a jakoby povznesený nad odsuzující pohledy přišláplých studentů.

Vzali jsme několik piv a vrátili se ke stolu.

„Hele,“ přisunul jsem k Martinovi jeden půllitr, „zítřka není škola?“

Martin zrovna něco šeptal jedný zrzce, která se nad ním skláněla, a ukrývala jej pod ohnivým vodopádem vlasů.

„To víš, že jo,“ prodral se na chvíli k nám, „ale ani tam nechod’..., protože kantoři všechno zruší a bude děkanský volno.“ Znovu se vnořil pod zrzku.

„Jestli budou celou noc klátit se studentkama, tak bych ani já na nějaký potróblý cvika nešel,“ řekl Vojta. „Hapala!“ zahřměl jeho hlas sálem a polovička lidí na vteřinku ztuhla.

V rohu přístěnku, kde se ozvěna musela několikrát

odrazit od stěn, stál Hapalík a třásla jím zimnice. Vojta vstal a obrovskými oblouky paží jej přivolával k nám ke stolu. Hapalík ho zahlédl, vtáhl hlavu mezi ramena a po chvíli začal kličkovat mezi neuspořádanými stoly. Prodíral se různými oklikami a připadalo mi, že se vyhýbá sebemenšímu hloučku lidí, a když jím neodvratně musel projít, jako by se proplazil mezi nohama, shrbený a čímsi utiskovaný.

„Pojď sem, Hapala.“ Vojta přitáhl klučinu, kterému se na bradě třásla hnízdo černých chlupů.

„Čau, Teo,“ řekl Hapalík s nedočkavostí a jakýmsi zvláštním zájmem.

„Dneska jsem viděl Felliniho A loď pluje. Bezvadný, fakt bezvadný.“

Jeho skřehotavý hlas se chvěl vzrušením. Zapálil si, póry na kůži jeho vysedlých lícních kostech se rozšířily, vtáhly dým a hned zčernaly.

22

„Bezvadný, fakt bezvadný. Viděls to?“

„Kde bych to asi tak mohl vidět?“ řekl jsem.

„V Jundrově, ve filmáku.“ Požmoulal cigaretu v zažloutlých prstech. „Sice jsem byl už trochu otupělý z předchozích dvou filmů, ale vydržel jsem až do konce. No, kino narvaný. A zůstalo nás tam tak dvacet. Ostatní odpadli.“

„Dej si pivo, rejžo,“ řekl Vojta, „a povykládej raději nějaký péčko.“

„Porno, porno... Copak se u nás dávají porno?“

Hapalík se napil, zapálil další startku. „Možná Osm a půl. Ale copak to je nějaký porno?! To je pouštění dračků, to je výsměch tomu našemu prasečímu šoupání,“ a dopil. „Ježišmarja,“ chytil se za hlavu, „mně se to plete. Měl jsem v tom takový systém. Ráno komedie, odpoledne zpracovaná klasika a večer mozkový zabiják.“

„Pij, Hapala, pij,“ Vojta mu přistrčil pod nos další smíchov.

„Já musím chlastat, alespoň dnes musím..., musím ze sebe dostat toho nosorožce, osvobodit se od toho kreténa, který mě nenechal vydechnout. Já na to budu muset jít znova,“ nešťastně mu padly ruce na stůl.

„Moc kecáš a málo piješ.“

„Chápej,“ jeho kuřácký dech mi foukal přímo do mozku, „on ten celej film jakoby uváděl a pak takový věci; podojí nosorožce...“

Vlasy mu přepadávaly na bok, jak se nakláněl. Dychtivě nám chtěl něco vysvětlit, nebo možná jenom sobě, nebyl zoufalý, ale jeho myšlenky mu naskakovaly rychleji, než dokázal mluvit.

„Chlastej, Hapala, ať tě nevezem do Bohunic,“ ťukl si s jeho pivem Vojta.

23 „Díky, ty seš fakt kámoš. Takovýho býčka jsem ještě neviděl.“

„Taky bych tak šukal,“ řekl Vojta a zavyl do sálu.

„Nemůžeš se bavit o něčem jiném, Vojto?“ zbytečně jsem znervózněl.

„Ale jo. Třeba o sportu. Všim sis, jak chodí sprinterky?“

„Panebože!“ pro změnu jsem zavyl já.

„Jako by ho tam...“

Přistoupil k nám šedovlasý profesor.

„Dobrý večer, soudruhu doktore,“ pozdravili jsme.

„Chlapci, nechci vás rušit, ale vyřídíte ostatním, že zítřejší cvičení na šest padesát, zřejmě i vy budete souhlasit, zrušíme a ... ono snad bude děkanské volno, ale pro jistotu, abyste se nemuseli vláčet přes celé město zbytečně... pak to nahradíme... na tom se ještě dohodneme.“

„Pane doktore,“ šeptl Vojša.

„Soudruhu, soudruhu,“ napomenul ho profesor, „s pány jsme skončili.“

„Dejte si s náma pivo.“

„Děkuji, ale nemohu, jsem zde vozem,“ otočil se a byl pryč.

Vojta si mě a Hapalíka přitáhl k sobě.

„Tak tento pan doktor,“ řekl spiklenecky, „klátí naši knihovnici.“ Zadíval se na parket, aby ji vyhledal v hloučku pokročilých tanečníků.

„Uvidíte, že za chvíli odejde za ním.“

Narovnali jsme se a sledovali drobnou blondýnku, asi třicátnici, jak vrtí velkou zadnicí napěchovanou v elastických kalhotách.

„To myslíš vážně?“ nevěřil jsem.

„No jistě,“ přidal se k nám Martin, „to ví každý. Farkulta je jedna velká drbna.“

24

„Vždycky jsem si myslel, že profesori na výšce jsou něco jako...“

„Něco jako polobožstvo nebo jako rodiče, že?“

„Tak nějak.“

„Bud' tak hodný a profesorskému polobožstvu podtrhni z pod noh nebesa, sesad' je na zem a udělej z nich normální smrtelníky, kteří potřebují sex stejně tak pravidelně jako lahvinku dobrého vína.“

V uších mi začalo hučet, Zagorová něco zpívala, čemu jsem nerozuměl, bujarý hovor u stolu se rozpliznul do jednolitého šumu vzdáleného vodopádu, na parketu se vše rozmázlo do rozostřené šmouhy. Něco se děje, a já nevím co, pomyslel jsem si. Musel jsem odejít.

Čekal jsem na tramvaj, podupával zimou a díval se na žlutá okna, za kterými pokračoval imatrikulač-

ní ples. V hlavě mně tlačil zapáchající nádor, který z poddajné houby tvrdl a vysychal do tíživé struktury. Jako odumírající žahavci se dral z mozku nepříjemný atol. Tlačil na oční bulvy a nutil mě k něčemu, na co jsem neměl dost odvahy. Ujížděl jsem kolem kapličky a dál kolem kina Lucerna. Tramvaj byla poloprázdná a dotěrné zářivky nakládaly na ramena cestujících neuvěřitelnou tíhu světla. Na sedadle přede mnou se hrbil ve vlněném kabátu člověk, který si něco povídal. Ošíval se, neustále zpod umaštěných vlasů těkal očima po ostatních. Obrátil se. Odhrnutý kabát mu obnažil vyklenutý hrudník. Na holém těle měl jen zelený svetr s řídkými oky, kterými se řinul pach silných cigaret a přepáleného tuku.

„Ty seš študák, co?“ zachrptěl.

„Jak to víte?“ Snažil jsem se tvářit přátelsky.

25 „Já mám na lidi čuch,“ prostředníčkem zvedl špičku uhrovitého nosu, oči mu plavaly mezi neholeným strništěm, „zvláště na zasraný študáky.“

„Proč nás urážíte? Udělali jsme vám něco?“ Cítil jsem, jak mi v hlavě narůstá tlak.

„Jste všichni hajzlové s obrovským taškama, kvůli kterým si nemůžu žádný pondělí sednout... a na takový hajzly já musím makat.“

Chtěl jsem mu něco vysvětlit, ale neměl jsem žádný argument. Chtěl jsem mu povědět, že nejsme zlí. Ale proč nejsme zlí, to jsem nevěděl. Přijeli jsem na Českou. Cítil jsem se divně, jako bych utíkal.

„Promiňte,“ zamumlal jsem, „já už vystupuji.“

Českou se táhlo pár lidí, ruce zastrčené v zimníku, oči sklopené na chodník. Všichni byli až příliš sami. Zatnul jsem svaly proti vlezlému chladu a odvážil se podívat na tramvajový ostrůvek. Čpěl prázdnotou

a jen pod bledou lampou poskakovala z nohy na nohu Tamara; baculatá s veslařskými rameny, věčně v dobré náladě. Tamara, se kterou jsem před pár lety na branném výcviku gymnázia ulehl na jednu noc, abych se odhodlal sáhnout jí na řadra. Tamara, která byla už ve druháku na fildě. Zahlédla mě. Nebylo kam utéct. Se vstřícným úsměvem docupitala ke mně.

„Čau, Teo, kdes byl?“

„Na plese,“ říkám, „taková trapárna. Znáš to, ne?“

„No jo. Ty seš na pajdáku?“

„No jo.“

„A kam jdeš?“

„Na koleje, kam bych šel?“

„Nevím,“ spráskla rukama, „třeba někam na svařák.“

„Ted? V noci?“

„Ale! Jaképak v noci? Večer právě začíná.“

Viděl jsem v jejích očích úžasné rozhodnutí. Ne-
přestávala poskakovat. Zahřívala sebe i mě, a ačkoliv
jsem tušil, že noc bude dlouhá, nevěřil jsem, že se pro-
táhne do několika dnů.

„Tak jdem,“ řekl jsem co možná nejrozhodněji
a zkontroloval si na zadní kapse peněženku. „Ved’ mě,
ty to tady znáš.“

U Jakuba bylo začouzeno, třeštila diskotéka, ale ku-
podivu jsem se tam nakazil dobrou náladou a odhod-
láním státi se zajímavým mužem; samozřejmě se
vším všudy.

Seděli jsme v zastrčeném rohu, na nízkém stol-
ku sedmička veltlínského a ameriky. Bavili jsme se
o všem možném, byli jsme uvolnění. V duchu jsem jí
děkoval za takový večer, i kdyby se nemělo nic dít. Vy-
pili jsme druhou lahvinku a opět stáli na ostrůvku, ze
kterého jsme měli ujíždět na opačné konce města.

„Teo,“ řekla jen tak, „co kdybych přespala u vás na kolejích? Víš, na Vinařkách je dneska jedna vrátná... bývalá dozorkyně z věznice, která na nás pokaždé řve a chlubí se tím, že pro ni není žádný problém nosit zbraň, že je na to zvyklá... mám tam už jeden zápis... a znáš to... tři zápisy napomenutí, dvě napomenutí a pak letíš...“

„No jistě,“ málem jsem ji objal, „to není problém. Ale,“ zarazil jsem se, „zřejmě budeš muset spát na jedný posteli se mnou,“ motala se mi hlava.

„To není problém,“ rozzářila se, „pokud to nebude vadit tobě...“

27 Mačkali jsme se na jedné posteli a vedle, přes uličku, oddychovali Tomas a Martin. Tamara mi vjížděla tlustým jazykem do pusy a já se dusil už jenom představou, že ti dva nespí. Do nosu se mi dral drzý štiplavý pach plesnivějících stěn, které stály tak blízko sebe, že plíseň se přenášela z jedné strany na druhou přes pavučinkové mosty: jako by vlákna jen natáhla paže. Váleli jsme se po sobě a já cítil pod sebou chomáče prachu, které se pohupovaly jak mořská tráva při vlnobití. Viděl jsem na skříňce obrys pánve a v ní zaslou kečupovou omáčku, zpola vypitou litrovku se zbytkem jablečného vína. Cítil jsem to vinné kvašení i v dechu Tamary. Převalil jsem ji na záda a pak ji zalehl. Vyhledal jsem ňadro a mnohem průbojněji než tenkrát na kurzu mačkal tu hmotu, která se rosolovitě přelévala na její veslařské hrudi. Strkala mi jazyk až někam do krku, že jsem ho klidně mohl polknout, a ruka na ňadru neudržitelně šustila o halenku, tak jsem si na ni sedl a rozepínal ji od vrchu, kam až to šlo. Tamara předla, ale bylo to jedno, protože její prsty se mi proplétaly ve vlasech, a jako by bezbolestně

vyndávaly z mozku ten tíživý nádor, který narostl na plese, a bylo to bezbolestné a milé až k nevydržení a pak mi odepnula pásek a to bylo ještě lepší, protože jsem se přetočil na bok, abych jednu ruku nechal nahoře a druhou zajel až úplně dolů, a bylo to zbytečné, Tamara už nechtěla jen dlaň, ale mě celého a vtáhla si mě a já vydržel jen jedno zhoupnutí, ale ona ho vzala do ruky a probudila zpět k životu a já zjistil, že ten nádor je pryč, že operace se povedla a já zůstal dlužen, byl jsem přichystán, ale něco se zvirtlo, a já už nechtěl, ale musel, přál jsem si být víc opilý, abych nevnímal její funění a krátký dech, abych nemusel osahávat měkká prsa, abych necítil pod koleny vytřepané peřiny, které nasály starobu, abych nebyl jen preclík vhozený do výhně, kterou rozdmýchávala jen proto, aby byla uhašena. Zavřel jsem oči. V hlavě přesvědčení, že toto je život mezi velkými domy.

28

„Vstávej,“ zazněl nade mnou hlas, „jdem na pivo, ty divochu.“ Rozlepil jsem oči a pozoroval Martinův belmondovský úsměv.

„Tys teda vyváděl,“ utrousil a přistrčil mi do postele ohřívaný guláš.

„Kdes ji vzal?“ přisedl si.

„Na České,“ řekl jsem ledabyle a snažil se co nejrychleji vyprázdnit kastrůlek.

„Co děláš pod tou peřinou?“

Vůbec jsem si neuvědomil, že se škrábu v rozkroku.

„Nic,“ dojedl jsem, „škrábu se.“

„Vypadá to, jako bys toho neměl dost.“

„Stačilo.“

Do místnosti vrazil Tomas a položil basu piv na zem.

„Slušná jízda,“ smál se od ucha k uchu.

Další dvě noci jsem skoro nespál. Ne proto, že bych vyražel s pravidelnou nutností do šantánů, ale proto, že mě neustále svědilo něco v rozkroku. Třetí ráno jsem se posadil na pelest a pozorně prozkoumával houšť chlupů.

„Co děláš?“ vzbudil se Tom.

„Něco mě neustále...“ Zahlédl jsem na některých chlupech přichycené něco, co tam dřív nebylo. Chlup jsem vytrhl a zblízka ho pozoroval. „Mám tady nasazený nějaký hajzlík,“ podal jsem to Tomovi.

Vešel Martin.

„Co je? Si tady předáváte chlupy, jo? Ukaž to.“ Vzal ten vzorek a znalecky se zadíval na něj proti světlu. „Filcky!“ nestačil potlačit výbuch smíchu.

Jako by mě vzal někdo kladivem.

29 „Kup si šampón na psy,“ prohýbali se v křeči, „nebo je vycytej... poříd' si takový malý pastičky... nebo sítě... nebo je běž utopit, kotátka mazlivý... ukaž, už se ti hýbou prsa?... nebo si zajdi k holičce...“

Jejich varianty nebraly konce. A musím říct, že jsem je nenáviděl. Ale jen do chvíle, kdy jsem se vrátil ze sprch a ukázal jim perfektně vyholeného hošu.

To první studijní jaro se na nás vyřítilo ze slepé uličky rozbředlé zimy s nebývalou silou. Začalo vlastně až koncem dubna a potvrdilo svůj příchod tím, že U Šímy otevřeli zahrádku. Sebrali jsme s Tomášem skripta a vyrazili nalokat se čerstvého piva, které bylo už několik měsíců, snad už půlrok, zdraženo. Spíše z legrace jsme citovali klasika, že když se zdraží pivo, padne vláda, ale netušili jsme a neuměli si ani představit, že se to jednou stane.

Pít první pivo na zahrádce po dlouhé době přežívání v zatuchlých kolejkách a hospodských jeskyních je něco jako závrať. Šplháte po skalách, neustále ve stínu, ohmatáváte zmrzlé kameny, až vám brní prsty, derete se čím dál výš a nevíte, co vás na vrcholu čeká. Žene vás jen představa, že to bude ohromující, že spatříte něco, co jste ještě neviděli, ale vy nevíte, co jste ještě neviděli, a ta představa je mlhavá. Je to jen

představa pocitů, jaké byste chtěli zažívat. A pak tam stojíte a hledíte do nekonečného prostoru prosluněné krajiny a ten pocit vás obepne a vy víte, že to je ono, to je ta závrať, kvůli které to všechno stálo za to. Pít první jarní pivo na zahrádce je závrať.

31 Nemělo smysl nějak pospíchat, či popohánět číšníka. Zdálo se, že vlastně záměrně prodlužujeme ten okamžik, kdy přiložíme okraj orosené sklenice ke rtům a vtáhneme pod jazyk ten tekutý oplatek. A pak jsme drželi sklenice na napjatých pažích a tůkali si a přáli si zdraví a přitom se dívali jeden druhému do očí, abychom je pak mohli zavřít a vypít naši jarní prvníčku do dna. Byla to omamná chuť nastávající blaženosti, kdy víte, že už bude jen teplo, kdy holky zkrátí sukně až do půlky stehen, kdy budete moct usínat v trávě a hledět na hvězdy, kdy dívčí ruka ve vaší dlani na lavičce v nočním parku je jediný pevný bod vesmíru. Pít první jarní pivo na zahrádce je chvíle, kdy vám začne hučet v uších, jako byste byli v koši balonu a pilot otevřel hořáky naplno, abyste se odlepili od země a nechali se odnášet pocitem volnosti, který vás na chvíli mohutně sevře, až se zdá, že vám pukne srdce. Pak třísknete furiantsky prázdnou sklenicí na stůl, setřete si pěnu ze rtů a to všechno jen proto, abyste se cítili ještě lehčí a ještě bezstarostnější.

Otevřeli jsme skripta a psychologie do nás naskakovala jedna radost. Prostudovali jsme vždy jednu otázku a rozebrali ji. Zítřejší termín zkoušky nás nijak neděsil, protože zkoušející pan docent byl krásný blázen, který na přednáškách hrál maňáskové divadlo, běhal po stolech, schovával se nám za katedru, na tabuli čmáral přebarevné obrazce a grafy, aby se do nich přesně dle teorie chaosu zapletl, vzteky zlámal

několik kříd ... Byly to jedny z mála přednášek, kde se nevedla prezence a kde bylo neustále narváno.

Určitá tíseň na nás padla až na kolejích, v malinkém pokoji, kde se neustále dokola přehrávaly tři desky. Jedna byla Kolej Yesterday, při níž jsme s oblibou zpívali: ... už ráno začal večírek... Druhá pak Jana Spáleného: ... ústa máš zralá na trest pro potulku... a poslední Józef Skrzek a jeho Josephine. Ty desky šuměly, lupaly a přeskakovaly, jak byly ohrané, a my z těch piv byli jak ty desky celí unavení a obehnaní otázkami z psychologie a naše postele vrzaly a peřiny šustily, jak jsme se s Tomášem převalovali. Martin, který musel ráno vstávat v šest, to už nevydržel, vzal kytaru a se slovy, že psychologie je dávačka, utekl do noci. S Tomášem jsme se sebrali a šli se projít.

Noc právě začínala a my se dívali za odcházejícím dnem a pak na druhou stranu, kde se krokem blížila huňatá deka noci. Stáli jsme a dívali se na nebe, na mezeru, která se protrhla zoufalou silou prchajícího dne, jehož hořící křídla uhasínala úprkem před tichým a sotva znatelným přílivem. Stáli jsme v té mezeře a dívali se nahoru na ten rozlitý inkoust, který se vpíjel do vybledlé cupaniny, až jsme zahlédli první hvězdu, která nebyla hvězdou, ale jen dírou v tmavomodrém sukně, které překrývalo nekonečnou záři někde mnohem výš, než jsme mohli domyslet.

Sjížděli jsme pohledy níž, abychom uviděli trčící domy, které připomínaly smělé útesy s ozářenou náhorní planinkou, aby se nám ulice, tak hluboko ponořené do sebe, zjevily jako usínající údolí. Oprýskané stěny s tmavými čtverci oken se nakláněly k sobě, jako by se chtěly obejmout a poplácat po zádech. Klenuly se se svými stíny nad orosenou vozovkou a až s příliš

bolestným zasněním naslouchaly šepotavým zvukům trolejbusů a smířlivému cinkotu tramvají, které zani-kaly v odlesku matných světél.

Nikam jsme nepospíchali, protože jsme nevěděli, kam vlastně půjdeme. Jen tak jsme se vlekli ke křižo-vatce a těch pár kroků – snad dvacet nebo třicet – nám dodalo odvahy k tomu, že jsme se mohli cítit mladí.

Pobaveně jsme se na sebe culili, když vrchní vyha-zoval posledního hosta z Rekordu. Z protější hospody Na Můstku odcházely cikánky a jako ve zpomaleném detailu pocukávaly svými muži s nadutými panděry po zvlhlé vozovce, a nedalo jim to žádnou práci, jejich ratolesti obletovaly kolem, ale jako by zapomněly na sebe pokřikovat, jako by utonuly v sobě a ukrývaly si hlas až na zítra.

33 Míjel nás jeden gadžo, cikánský právník. Pod levým ramenem ho podpíral malý pevný cikán, kterému nikdo jinak neřekl než Blochin. I teď se s právníkem přeli o něčem z fotbalu, ale mluvili příliš zastřeně, než abychom jim mohli rozumět. Kývli nám na pozdrav, a museli být už notně unaveni z toho bědování u piva, protože si ani nezasomrali o drobné.

Celá ulice byla ponořená do namodralé mlhy, kte-rou jsme neviděli, ale oba dva jsme ji cítili. Prodírala se skrze trička až někam na prsa a pak dál do žaludku.

V této opojně unavené chvíli se mohlo stát cokoliv a nikdo z nás by nebyl překvapený. Od Dětské nemoc-nice po Milady Horákové k nám mohl klidně sjíždět rozbujelý karneval z Ria nebo kolona ruských tanků, mohly se k nám přivalit celé zástupy usmívajících se pionýrů, mávajících rozkvetlými šeříky, nebo kolem nás proplout španělská flotila, mávli bychom jenom rukou.

Ale že z ústí Francouzské se na nás vyřítí klátivým klusem dvouhrbý velbloud, který bude házet hlavou v panické hrůze sem a tam, že mezi hrby se na něm bude klátit člověk, že druhý chlap několik kroků za nimi se je bude snažit dohnat, ale jeho kroky se překříží a bude to vypadat, že každou chvíli upadne, ale nějakým zázrakem, zřejmě opileckým, neudržitelný pád vybere, že za nimi lehkonozce s jistou radostí bude poklusávat staříčkový vlčák, tak to nás fakt ne-
napadlo.

„Franta s Kódlm,“ zašeptal právník a vtlačil si pěsti do očí, aby si je protřel.

Velbloud se blížil k Rekordu. Jeho kopyta prořezávala noc a každým úderem z nás byla vyháněna snivost a byla střídána čilou radostí. Už bylo vidět, jak zvíře poplašeně koulí očima, háže volnou uzdou ze strany na stranu a vždy jen koutkem oka se otočí na Frantu a na psa, jako by se chtělo přesvědčit, zda je stále pronásledováno. Kódl, šlachovitý, vyzábělý čtyřcátník v rozepnuté košili, černých tesilkách a v bílých teniskách Botas balancoval mezi hrby, jednu ruku zamotanou do zlatohnědé hřívy před sebou, ve druhé litrovku vína nebezpečně poletující vzduchem.

34

„Stopni to zvíře,“ křičel na nás a bylo vidět, že mele z posledního.

„Trička,“ napadlo mě, „vysvlečte se a mávejte!“

Tomasovi to bylo hned jasné. Přetáhli jsme trička přes hlavu, mávali jsme jimi a běželi proti zdivočelému velbloudovi. Blochin si rozepnul košili, ale nesvlékl ji, jen držel volné cípy a roztahoval paže i s košilí, jako by právě vstřelil gól, a opojně kličkoval ulicí. „Jdu na pravé křídlo,“ křikl a vyrazil za námi.

Právník ale přišel o svou oporu a se slovy, že to

bude zase pěkný průser, se sesunul na zem u tramvajové zastávky.

„Hój, hój,“ křičeli jsme s Tomasem na velblouda, jako by to byla kráva.

Děcka, ještě před chvílí znavená celodenním křikem, začala po nás opakovat : „Hój, hój!“ ale s mnohem větší intenzitou a asi tak o dvě oktávy výš a střídala to se smíchem a smála se nám i sama sobě.

Jejich matky si sedly na obrubník vedle právníka a zapálily si. Věděly, že tohle je jen mužská záležitost a ony jsou zde od toho, aby je potřískané dovedly domů. Děcka neřešily, protože to jsou boží stvoření a jejich andělíček strážný je ochrání sám.

35 Dva bílí mávající tričky, romský útočník kličkující na pravém křídle a polonahá vřeštící děcka, která se pletla pod nohama nám všem, dokázali dostatečně zmást velblouda, aby zastavil. V nejbližších domech se rozsvítila okna, bylo slyšet vrzání a otevírání okenic, pak nadávání a ostré komentáře.

Franta sotva popadal dech, doběhl ke zvířeti, vzal ho za uzdu, pohlédl do oken. „Co čumíte, tady není nic k vidění.“

„Ty debile, já tě zabiju,“ ozval se odněkud z patra ženský hlas.

„Drž hubu. Vem z hrníčku love a pod' sem.“

Pochopili jsme, že Franta mluvil se svou milou.

„To víš, že jo, debile,“ špitl ten ženský hlas z druhého patra.

Děcka skákala kolem velblouda, snažila se ho dotknout, ale neměla dost odvahy, a tak se zase hned uklidila do bezpečné vzdálenosti. Velbloud koulel očima, otáčel se za nimi, ale spíš než děcka ho znervózňoval Kódlův pes Rigoš, který byl zvyklý chodit u nohy

svého pána, ale teď na tak obrovské zvíře zřejmě žár-
lil a svou naštvanost dával najevo tím, že běhal kolem
něj a chňapal po jeho nohách.

„Huš, Rigošu,“ odháněl Kódl psa. Skroutil se kolem
hrbu a sáhl do kapsy. „Tady máte, děcka, na zmrzlinu,“
řekl k nim a hodil jak sultán hrst drobných směrem
k matkám. Děcka se vrhla na dar z nebes.

„Dolů, Kódl,“ zavelel Franta a chytl opratě.

Kódl dopadl jak pytel brambor na dlažbu, ale ne-
jevil jakékoliv známky poranění, sedl si, nad hlavou
stále držel láhev vína.

„A teď mu dáme to nejlepší, co tohle město je ještě
schopný vyprodukovat. Deset piv na mne,“ zahlásil na
zavřené dveře Rekordu a napil se vína.

Blochin se odvážil popojít na dva kroky od zvířete.
„Ty, Kódl, kdes to splasil, tu káru?“

„To je můj super novej taxál,“ poplácal velblouda po **36**
boku, „takovou káru nemají ani na Špilasu.“

„Tak co bude s těma škopkama?!“ zabušil Franta na
dveře hospody.

„Dyť ho tím zlomíš,“ ozval se právník, který se mezi-
tím dovlekl k nám.

„Víš ty, co je to žízeň?“ Franta vzal Kódlu litrovku,
předal mu opratě a lokl si. „Zažils někdy Saharu?“ za-
syčel zblízka právníkovi do obličeje. „Vidíš toho chu-
dáka? Ten to všechno zažil. No a přeci ho nenecháme
u nás chcípnout žízni,“ pronesl k hloučku. „Ať si dá. Ať
ví, kde točí nejlepší škopky na světě. No ne?!“

Dav souhlasně zamručel.

Ve dveřích Rekordu cvakl zámeček, jako když křup-
ne ořech v louskáčku.

„Vypadněte i s tím velblódem do hoven,“ řekl dů-
razně číšník, přehodil si utěrku přes rameno a zatara-

sil svým baňatým břichem vchod. Rozkročil se, popotáhl si flekatou zástěru, pak svěsil ruce volně k bokům, jako kdyby se chystal na souboj pistolníků.

„No přece bys ho nenechal žíznivět, Jardo,“ řekl Franta. „Chudák se dostane jednou za život do Československa, a ani si nelokne.“

„Tak mu naliž, Jarine,“ ozvalo se zezadu, „my ti to zalepíme, nésme žádní škrobi.“

„Mám po zavíračce,“ rozkročil se Jarda, aby svým tělem hájil výčep. „Nechcu mít tady nějaký oplítačky.“

„Nebud' takové,“ přidal se Blochin a zatahal Jardu za rukáv.

„Nebudu vo tym vůbec debatovat,“ odstrčil Blochina kus od sebe, „zajděte si Na Můstek, Maruna vám naliže.“

„Maruna už netočí, spichala na bus,“ řekl právník.

„To mě nezajímá, mám po zavíračce a šlus.“

37 V dálce se ozvaly policejní houkačky a nebezpečně se přibližovaly.

„Tak tys nás ještě navíc práskl,“ odplivl si Kódl. „Od zítřka ti tady nepáchne ani noha.“

„Kéž by,“ ulevil si Jarda. „A běžte se všichni bodnout. Kódl, připrav si papíry, za chvíli tu máš poldy.“ Utěrkou se švihl o stehno a zamkl se.

Velblouda zřejmě začalo tohle představení bavit a bůhví, jestli si myslel, že je v šapitó, nebo někdo udělal nějaké gesto, najednou si klekl, otočil hlavu ke Kódlovi, jako by ho vyzval k akci. Kódlvi to bleskurychle naskočilo a nasoukal se mezi hrby. Pes Rigoš okamžitě přispěchal k pánovi. Velbloud sebou cuknul a klátivě vstal. Pes si sedl a čekal na další akci.

„Nás nedostanó,“ prohlásil Kódl a napil se vína.

„Ale jim to trvalo, klukům z Bratislavský,“ prohodil právník a ucouvl před žlutým žigulíkem.

Za žigulíkem přispěchala volha a na ulici vyskákal zákon.

„Rozejděte se, občané.“ Mladému strážníkovi přeskakoval hlas, ale to mu nezabránilo v tom, aby do nás šťoural pendrekem. „Tady není žádnéj teátr.“

„Čí je ten velbloud?“ zeptal se starší kapitán s takovou samozřejmostí, že jsme na chvíli zapřemýšleli, jestli nám nějaký neutekl z krabice v kuchyni.

„Čí by byl,“ na to právník. „Toho, kdo ho vede.“

„To je tvůj?“ přistoupil těsně k Frantovi.

„Můj ne,“ zhrozil se Franta, „to je Kódlův, ten ho našel.“ Franta podal otěže navrch Kódlůvi.

„No jasně, kapitáne,“ řekl Blochin, který se sotva držel na nohou, „se někde zaběh, a protože neměl známku, tak se ho Kódl ujal. No velblód bez majitele by moh pojt žízni.“

„A to je pravda,“ ozvalo se shora z nějakého okna.

„Nekecejte mi tady ty vaše debiloviny,“ máchl vzteklem do vzduchu pěstmi kapitán. „Kódl, a ty slez dolů.“

Kapitán udělal dva kroky blíž. Pes Rigoš, který doposud seděl u velblouda, vstal a výstražně na kapitána zavrčel. Kapitán zacouval zpět.

„Lehni, Rigošu,“ zavelel Kódl. „Pán kapitán, to nebude enom tak, to je strašná výška,“ zakryl si oči.

„Nekecej a slez!“ zbrunátněl kapitán.

„Jestli si zlomím nohu,“ Kódl objal jednou rukou křečovitě hrb, prsty zaryl do hřívý, druhá ruka držela láhev, pak jednu nohu sesunul níž, aby dal najevo dobrou vůli, „tak vy za to budete zodpovědný. Že jo, právník.“

„Mohlo by to bejt klasifikovaný jako nepřiměřený zákrok,“ kývl hlavou a s ním dalších deset patnáct lidí.

„A ještě byste mohl přijít o frčky,“ přidal se Blochin.

Kapitán stál, nehýbal se, krabatil obličej, obočí se zvedalo a zase padalo, zachmuřeně sledoval vrypy na silnici. Zezadu se k němu připlazil mladý strážník a něco mu zašuškal do ucha. Kapitán sebou trhl, ale pak se jedním koutkem usmál, vrásky se srovnaly.

„Jedťe,“ řekl sladce a pokynul snaživci k odchodu.

Žigulík odjel.

„Vodkam vlastně jedeš, Kódl?“ líbezně se zaculil a zhoupł se na vrzavých kanadách.

„Ále, tady kósek,“ mávl za sebe Kódl. „Velblódovi lepilo patro, tak jsem ho vzal sebo na škopek. Já mám, pán kapitán, zvířata rád a nemůžu vystát, když se nechaj trápit.“

„Seš prostě takovej zvířomil, že jo?“ Kapitán se usmál jak majitel dívčího penzionu.

„Já to mám už vod dětství,“ politoval se Kódl.

39 „Vod dětství, no jo. Myslím, že za chvíli se budeš moct starat vo myšáky.“

„Za co, pán kapitán?“ Kód udělal smutné oči. „Že mám měkkou hercnu? Dyť i toho chudáka psa jsem adoptoval, tak jsem chtěl i tomu velblódovi pomoci,“ chytil se za srdce.

„No jo,“ zhoupł se kapitán v bocích.

„Za to mě nemůžete přeci zašít, né?“

„Seš doma dlouho, že?“

„To né, tak metr. Ale to mě nemůžete udělat... dyť já su v podmínce.“

„Tě z toho vysekám,“ ozval se právník.

„Ty zrovna,“ ohrnul ret Kódl, „Posledně jsem se vodvolal, a přišli mi další jařinu. Ted' se budu hájit sám.“ Poposedl a narovnal si záda. „Jsem to v lochu všechno proštudoval. Museli mi nosit bichle až z univerzity. Ted' mám všechny ty klikyháky tady.“ Zatůkal si na hlavu.

Z Merhautovy se přiřítíl žigulík se snaživcem.

„Vrací se vám mladej.“ Kódl si zastíníl oči jako důstojník paroplavby.

Auto si prorazilo cestu až těsně k velbloudovi a ze zadních dveří mrštně vyskočil človíček v lesklém županu a v bačkorách. Skokem se octl u Kódl, drapl nohavici, pověsil se na ni a snažil se setřást Kódlu dolů. Ten se zaklíníl mezi hrby a jemně sykl. Na mužíčka se zavěsil za zadek ještě pes, strhl ho na zem, přední tlapu na krk, vrtěl ocasem a smál se nahoru na pána.

„To víte, pán kapitán,“ omlouval se Kódl, „Rigoš má takovou školu.“

„Odvolej toho psa!“

„Tss,“ sykl Kódl.

Pes sundal tlapku z hrdla mužíčka, sedl si a vypadal velmi spokojeně.

40

„Maňák,“ řval kapitán na snaživce, „jak jste se s tím cirkusákem domluvil?! To přece nemůže hned napadnout naše spoluobčany!“

„Soudruhu kapitáne, obrázkovým písmem,“ zasalutoval Maňák.

„Tak mu nakreslete otázku, jak se z toho zvířete leze dolů, aniž by se něco stalo podvratnému živlu.“

„Provedu.“

Maňák vytáhl zápisník a pomalými čarami nakreslil obrys velblouda, hůlkovou postavu mezi hrby, od něj šipku dolů, pak další postavu stojící na zemi a ještě berle, které přeškrtl křížkem, a označil obrázky jedna, dva, tři.

„Pocem, Aláh,“ zamával na muže v županu, který pomaličku vstal a couval od Rigoše.

Mužík s černými navoskovanými kníry prostudo-

val obrázky, zkřížil ruce na prsa, uklonil se svou kudrnatou hlavou, důstojně přešel ke zvířeti a něco mu špitl do ucha.

41 Poprvé a vlastně naposledy jsme se stali svědky, jak se velbloud škodolibě umí smát. Ještě jednou se ohlídl na mužíka – jestli teda opravdu – a padl jak loutka Matěje Kopeckého na kolena. Kódlovi jen zaválaly ruce a vykasaná košile, okamžik zůstal zavěšený ve vzduchu a pak sebou plácl na zem a prázdná láhev, která vyklouzla obloukem za ním, dopadla na zem, ale nerozbila se, kupodivu se napřed odrazila, jako když hodíte olověnou kuličku na železnou plotnu, a pak se rozmetala na drobné střepy. Nic se nehýbalo. Až přiskočil Franta jakoby ze zálohy, vrazil ustrašenému mužíčkovy zaťatou pěst do břicha. Ten jen záúpěl, zakoulel očima jak jeho velbloud, když byl vlečen neznámými muži, a jeho tělo se svezlo vedle Kódl, jako by mu nepatřilo a jako by padalo do prachových peřin, se svezlo vedle Kódl.

„Tak to by stačilo,“ spokojeně si zamnul ruce kapitán.

Cvakla želízka a Kódl s Frantou se pohodlně usadili do volhy.

„Za to ho budu ještě žalovat, řekl Kódl Frantovi, „cirkusáka potróblého.“

Zabouchla dvířka, volha odjela, ale vzápětí se vrátila. Z okýnka vykoul Kódl a zavelel psovi, aby zůstal. Rigoš ještě chvíli seděl u cesty, ale pak se přesunul k Rekordu, aby počkal na svého pána.

Potróblý cirkusák si odváděl velblouda, typicky česky nadával na debily z Brna a ptal se sám sebe, jestli tohle má zapotřebí.

„Tak je po všem, občané, rozejděte se,“ tichým, bázlivým hlasem rozkazoval mladý strážník hloučku

rozdováděných cikáňat, obcházel kolem nich a vrtěl si pendrekem.

„Děcka, dom!“ ozvalo se z hloučku matek a to byl teprve ten správný povel, aby okna v ulici zhasla.

Ke konci semestru odjel Tomas se svým starším bráchou na dovolenou do Jugoslávie, odkud emigrovali do Rakouska. Tomas nám pak poslal ze záchytného tábora pravé italské špagety a kečup, abychom věděli, jak chutná originál. Martin se příští podzim oženil se zrzkou a skoro jsme se už nevidali.

Nohál a Dagmara

Ten jalový čas, když skončil semestr, a ještě jsme se nemuseli učit na zkoušky, se prostě musel nějak využít, nebo zneužít, nebo znásilnit, ale tak, aby to moc nebolelo a abychom nemuseli přemýšlet o tom, že jednoho dne budeme vystřeleni ze studijních hrátek do tmy komunistického realismu. Ta povysokoškolská tma nás lákala, a na druhou stranu odpuzovala, protože jsme věděli, že se pak budeme každé ráno ukájet do vytečeného mozku jen s tovární píchačkou a v odrbaných aktovkách přesouvat z místa na místo své namazané krajíce jen proto, že se o nás stát postaral, ale s tím, že o stát se starat nemáme. Nestarali jsme se, protože to bylo pohodlné žití pod sukněmi státu.

Snad proto, i když jsme o tom nijak zvlášť nepřemýšleli, jsme slastně obsazovali fošnový stůl na Sřeláku a pohodlně lili do sebe pivo a nechali se bavit někým, kdo to uměl.

Nazrzlý prďoch z hudebky, posetý pihami, lačně svíral v krátkých chlupatých prackách tu nejlacinější kytaru, záda shrbená nad námi, zelené nohavice spuštěné na pryčnu, na které jsme seděli. Maličký živočich Nohál řezal vši silou trsátkem do strun, druhou rukou s prsty okousanými do pahýlů bez nehtů sázel s jistotou rockera na hmatníku kila Uriášů a řval nám do ksichtů, že jsme kluci z Moravy a vzali jsme si do hlavy, že budem nosit dlouhý háro, džíny děravý. Kytara pod tímto nápořem úpěla, prohýbala se v krku a spolu s ní i Nohál napěchovaný energií neartikulovaně brouzдал svým buřickým chraplákem v našich svazáckých hlavách. Chrlil na nás slabiky proti něčemu, v čem jsme si labužili a co jsme zalívali pivem, tou studentskou polívkou, která nás držela v otupění a zároveň nás došťávala do stavu alergie na sebe samé, protože jsme chtěli něco dokázat, a nevěděli co.

44

Když Nohál neuměle přešel k Dire Straits a Bratrům ve zbrani a hledal v sobě i v nás naléhavost Knopflera, padla na nás deka a jen jsme tak seděli, pocucávali rezatou žbryndu a čekali, až se konečně něco stane, až nás něco zvedne od stolů. Čekali jsme na zkouškové období, kdy alespoň něco mělo smysl, protože učení byla naše práce, které jsme rozuměli, a za těch pár let jsme se v ní naučili chodit a kličkovat. Byla to jedna z těch pochybných překážek, která nám bránila v uchlastání se. Do zkouškového období a přetavování mozkových závitů scházelo několik dní, které se musely přečkat, které nás měly nakopnout k učení, které měly za úkol vymazat všechny zbytečnosti a připravit mozkovou kapacitu do stavu tabula rasa.

Nohál už chraptěl a kytara skomírala s ním. Nechali jsme se unášet strunami, které se vytahovaly

a pod baculatými prsty zvláčněly, jako by byly z gumy. Seděli jsme kolem těch vychládajících zvuků, kolem ještě stále rozšklebené huby do neúprosna a padali do svých snů a představ. Nohál ztišoval, přecházel do zastřeného šepotu, jako by se zapletl do větví kaštanů nad námi, ve kterých se sotva znatelně proutloukal líný fén odněkud z jihu.

Ke stolu se přišourala nějaká holka a postavila před Nohála čerstvý škopek.

„Tak už toho neché, ty můj ksindle.“ Zívla a posadila se mu k nohám.

Všichni jsme se ošili. Očima jsem vyslali na ostatní otázku, kdo to je, ale všichni jen pokrčili rameny. Byla tady ženská, kterou nikdo neznal. Holka, která vypadala, jako by opustila před týdnem svůj domov, a které scházelo pár otcovských facek a čistá mámina zástěra.

45

„Díky,“ řekl Nohál a nasál do sebe pivo. Odložil kytaru a sesunul se za stůl jak punčocha upuštěná z dlaně noblesní holky. „To je Dagmara,“ utrousil. Byla jasný Nohálův typ. Štíhlá, až vychrtlá, prsatá, vlasy sčesané do ohonu. Tyčkové prsty křečovitě svíraly hladké sklo, celá se pohupovala, jak pod stolem kývala nohama. Jen oči měla na svůj věk až příliš zamlžené a stařecky vyhaslé.

Vedle u stolu se o poznání hlasitěji začali kopáči hádat o fotbal. Rozhazovali přitom rukama v modrých plandavých blůzách a nohama pod stolem nakopávali imaginární míč. Vojta zvýšil hlas a vykládal Hapalíkovi nějaký prisprostlý fór, ale po očku pozoroval Dagmaru, jestli bude nějak reagovat. Když nejevila zájem, bavil se tím, jak se Hapalíkova tvář šklebí a rozplizává pod nánosem italského filmového milování.

„Teodor, ty seš taková vrba,“ povídá Nohál, „víš, já bych ti strašně rád někdy nabančil, ale ono to nejde..., protože ty bys mi podal boxerskou rukavici, jako abych si ji na tebe navlík. a ty bys mě tím srazil na zem. Ty seš tak hnusně pasivně vyčuranej, že spolu musíme něco udělat.“

„Jasně,“ říkám mu a cítím se jak vypelichaný převít, jak nějaká zašedlá eminence, které se lidi musejí bát. Chtěl bych se k Nohálovi nějak přiblížit, vysvětlit mu, že to všechno je jen prachsprostý strach, že mám vždycky plné kalhoty, když na mě někdo jen maličko zvýší hlas. Nic z toho jsem mu ale neřekl, jen jsem pozvedl sklenici, připil si s ním a přitom se úlisně zaculil.

„Ty seš takovej lump, Theodore, a přesto si nikdy nezachlastáš, nikdy nikoho nespéruješ, na nikoho neřveš, neprovokuješ, sedíš věčně někde zašitý a čekáš.“ Nohál se smutně zahleděl někam za má útla ramínka. „A pak někomu vypálíš granát rovnou mezi světla.“

46

„Nech teho,“ ozvala se Dagmara a zavěsila se mu kolem krku. Nohál ji jemně odstrčil.

„Víš ty co?“ Navalil se mi na ramena, aniž by se na ni podíval.

„Dneska si zachlastáme!“

„Myslivce?“ vypadlo ze mě, abych se vzápětí podivil své netušené rozhodnosti.

„Jo,“ zasouhlasil Nohál a zaklínil se lokty o stůl a prověsil si břicho. Hlavu nechal komíhat jako pimprle, jako by byl uvázaný za hedvábné nitě a odložen do skladu loutek, kde je neustále průvan.

Pak se svět začal obracet nahoru a dolů, jeden myslivec do hlavy, druhý na hlavu. Dagmara se líně protahovala, až se oka jejího brčálově zeleného svetru roztahovala do průsvitna, a ani nedutala. Bylo jí už

ted' jasné, že nás povleče do toho šílenýho kopce na Vinařky a bude muset dávat bacha, abychom jí nepadli do zívajících výkopů.

„Řekni mi,“ ušklíbl se Nohál, „kdys zjistil, že tvoji rodiče nejsou bezpohlavní?!“

„Jako co?!“ zaksichtil jsem se nechápavě.

„Ne jako co! Ale jako to, že spolu dělaj věci, o kterejch věděls jenom z přibíblejch časáků.“

„Jako že spolu spávaj?!“

„Tak.“

„Nevím.“ Rozmrzele jsem setřel ze stolu neexistující smetí.

„Ale víš,“ nedal se Nohál.

„A nechceš náhodou vědět, kdy jsem si to začal dělat sám?!“

47 „To je mi jedno,“ odplivl si Nohál, „jenom si vzpoměň na to, že existovala věc, nebo...,“ zamyslel se. „To není věc, je to prostě NĚCO, co jim bylo bližší než ty.“

„Krucinál, dobře vím, co myslíš,“ řekl jsem otráveně. Upamatoval jsem se na to, že od určité doby jsem při vstupu do rodičovské ložnice musel klepat. Bylo to ponižující tím, že jsem nevěděl proč. Natruc jsem si vydupal, že do mého pokoje se bude klepat taky. Pítoreskní a ubíjející, ale tehdy jsem to tak nebral. Pak jsem našel v otcově futrále na housle nějaké gumičky, které se daly nafouknout. Hráli jsme si s nimi jako s balónky na chodbě šestiposchodového paneláku, až nám sousedka, bydlící o patro níž, vynadala do prasat a že z tohoto baráku se nikomu bordel udělat nepodaří. Dodnes si myslím, že to byla stará panna. Záhy se na předním místě naší knihovny objevila výborná brožura, která se jmenovala nějak na způsob Intimní život mezi ženou a mužem. Pak už jsme věděli, že ty

gumičky se nafukují jenom na zkoušku. Ale vůbec jsme se neodvážili vztáhnout naše myšlenky a nově probuzenou fantazii na naše rodiče. Černé a bílé figuríny z knihy v různých polohách se přece vůbec nepodobaly našim otcům a matkám. Spíš jsme si uměli představit sami sebe s nějakou spolužačku a přitom se děsili těch let, co musíme čekat, než se něco takového přihodí.

„Tak co?!“ Nohál kopl do sebe dalšího myslivce.

„Nevím to přesně,“ kroutil jsem se.

„Seš blbec, to si pamatuje každý.“

„Asi máš pravdu,“ povolil jsem. „Pamatuju se, že to bylo děsně skličující.“

„Jasně že to bylo hrozné,“ plácl se do stehén, „a tehdy ses doopravdy trhl.“

„Ani nevím, kolik mi bylo tehdy roků.“ A znovu jsem cítil tu starou vlnu zoufalství, po které bych se šel nejraději vyblít.

48

Ta holka nás pozorovala, zastřený pohled jí přeskočil do očí hlídacího psa. Hlavou se nahnula k nastavené dlani a o ni si otřela ústa od pěny. Bylo to gesto, jako když se kočka lísá k vašim nohám, gesto, které jsem pak už nikdy neviděl.

Pustil jsem se do další půldecky.

„Přišel jsem kdysi dost pozdě domů, snad jsem měl někde přespát, a rozmyslel jsem si to. Máti, tehdy už rozvedená, měla někoho u sebe. Celkem dost dobřej chlapík. Ležel jsem v pokoji, postel přímo u stěny a slyšel od vedle každé šustnutí peřin.“

„Každý na to vzpomíná,“ řekl Nohál, „je to jeden z nejotřesnějších zážitků dětství, pak už nikdy není máma tou mámou.“

Svět se obracel nahoru a dolů a znovu: jeden mysli-

vec do hlavy a druhý na hlavu a Dagmara, ta neznámá kámoška Nohála, čekala.

Po několika rundách jsme se svorně s Nohálem dokymáceli na toalety. Na šedě vykachličkovaném stupínku, hlavu zapřenou do stěny, jsme sledovali, jak naše moč stéká po načerněném pruhu do rigolu.

„Teodor, ty seš pěkněj prevít.“ Smál se Nohál.

„Klidně mi to tady vyklopíš a to bez sebemenších skrupulí. Kdybych ti řekl, abysme ochutnali naše chcan-ky, tak ty bys to taky udělal.“

„Seš jeden velkej zmrď, Nohále.“

„No konečně aspoň nějaká reakce,“ odplivl si a spokojeně se zaculil. „Chceš Dagmaru?“

„Tu tvoji funglovku?“

„Jo, tady tu.“

„Nechci.“

49 „Ale chceš. Jenom je ti to blbý... Uděláme to na férovku. Aby sis nemyslel.“

„Já nemyslím.“

„Tak si o ni střihnem. Raz, dva, tři, teď. Vyhráls,“ řekl až příliš blazeovaně Nohál.

Svět se obracel nahoru a dolů, těžkl nám pod zadky, až pak zůstal trčet někde v nebi.

Ráno jsem nemohl otevřít oči a ani pusy, jak se slepila. Někdo čvachtal vedle v koupelně. Vypadalo to, jako by si Vojta pral prádlo. Ale nikdy to nedělal. Tak jsem to pustil z hlavy a začal přemýšlet o pivě. Nemohl jsem se pohnout. I když, spíš jsem se bál. Cítil jsem se jako bezobratlý živočich spráskaný holí. Fakt to vypadalo, že Vojta pere své zasmrádlé slipy. Nevěřil jsem tomu. Ta představa byla příliš absurdní. Ale někdo tam prostě čvachtal. Zapřel jsem své tělo a rozlepil oči. Nebyl jsem u sebe v pokoji, ale podle

nábytku a tvaru pokoje jsem byl na kolejích. Peřiny byly voňavé, na stolečku dečka s vázou. Na stěně plakát ABBA. Ted' už to bylo jasnější. Spal jsem na pokoji Věry, spolužačky z kruhu. Nad umývadlem se skláněla od pasu nahoru nahá Dagmara a přepírala si svetr a jakousi blůzičku. Okamžitě jsem padl zpátky na postel a marně vzpomínal, co se dělo. Navíc jsem byl nahý. Takže asi něco jo. Dostal jsem z toho ještě větší žízeň.

„Dagmaro?“ vzmohl jsem se.

„Co chceš, ksindle,“ ozvala se.

„Nic,“ špitl jsem do polštáře, „jenom polehoučku zdechnout.“

„Vzala jsem si nějaký love.“

No nazdar, to mi ještě chybělo.

„Abych nakoupila nějaký škopky.“

„Že bych byl tak dobrej?“

„Ne.“

Má sebeláska klesla o deset příček dolů.

Přede mnou se objevil lahvově zelený předmět.

„Na, abys nebrečel.“ Podala mi pivo.

Už jsem nechtěl zdechnout. Ba právě naopak. Dagmara si sedla do noh postele a přenádherně se na mě vyprсила.

„Co zíráš?“

„Fakt máš pěkný prsa.“

„Se ti líběj?“

„Jo.“

„Taky nevypadáš nejhůř,“ usmála se a já se lekl.

Člověk by čekal od holky s nejkrásnějšími prsy ten nejkrásnější úsměv, ale místo řady perfektně zářících zubů na mě zíral plot plný děr a zašedlých polámaných latí.

„Tak to tě někdo musel pořádně zmuchlat,“ pronesl jsem.

„Běž do prdele, víš hovno.“

Než jsem se stihl politovat, rozletěly se dveře.

„Dagmaro, okamžitě vypadni! Hledá tě nějaký chlápek, možná je to tvůj fotr.“

Nohál se stejně zeleným lahváčem v ruce civěl na polonahou Dagmaru a na mě a pak zpátky na Dagmaru, která nezaváhala, navlíkla na sebe mokré věci a vyskočila oknem.

„Ty, vole, co je? To je nějaký trik, nebo co?“ Nevěřil jsem tomu, co se teď a právě tady děje.

„Soráč,“ Nohál si sedl ke mně na postel, vzal mi pivo a lokl si. „Někdo se na ni moc ptal. Šel přímo ke mně na pokoj. Jako by měl typ.“

51 Někdo zabušil na dveře, které se vzápětí otevřely. Ve futrech se objevil vypucovanej frajer s křivým ksichtem.

„Á, pan Nohál. Jste si pospíšil. Tak kde je?“

„Ježišmarja, co tu chcete? Nevíte, že návštěvy jsou až od dvou?!“ Snažil jsem se bránit své soukromí, které ale bylo už pár minut rozcupované na maděru.

„Pan Letenský, že jo? Nebolí vás hlava?“

„To víte, že jo. Zvláště když mě někdo buzeruje z kolejní rady.“

„Nejsem z kolejní rady.“

„Tak tady nemáte co dělat.“

„Ale mám.“

Svěšená ramena se mu mírně narovnala a ještě navíc přimhouřil vodové oči, takže vypadal jak nepovedenej gangster. Vytáhl naleštěnou průkazku a strčil nám ji pod nos. Kriminálka. Mírně se mi zatmělo před očima a v mozku začaly naskakovat důsledky.

Vyloučení z kolejí, možná i ze studií. Sevřel mě čistý strach ze zvláštní formy gestapa, které za poskytování noclehu a nenahlášení nebezpečné osoby odsuzuje bez soudu.

„Tak co, mládenci, byla tady?“

„A kdo?“ zeptal se nevinně Nohál.

Panáček vytáhl notýsek. „Sto šedesát pět centimetrů, tmavé vlasy, nejčastěji svázané do ohonu, na sobě zelený svetr, rifle, tenisky. Zvláštní znamení žádné.“

Pak nám dal kolovat fotku Dagmary.

„Ty ji znáš?“ obrátil se na mě Nohál.

„Já?“ Málem jsem se urazil.

Pán zašel do koupelny, sáhl si do náprsní kapsy, vydal propisku a napíchl na ni mokré dívčí kalhotky. „To je vaše, pánové?“

„Proč naše? Copak nevidíte, že je to dívčí část oděvu?“

52

„No já jen tak, kdybyste chtěli něco tvrdit.“

„A co?“

„No třeba, že TO je vaše.“

„Ne, naše to není.“

„A čípak je to?“ zašveholil úlisně.

„No, nějaké holky.“

„Jistě. A které?“

„Jak to máme vědět,“ řekl Nohál, „tady v tomto pokoji bydlí dvě. A spodní prádlo jim ještě nekontrolujeme.“

„Cože?“ Páneček se rozhlédl po pokoji a obrátil se na mě. „Vy tady... Chcete říct, že to není váš pokoj?“

„Jasně že ne,“ pravil jsem.

„Takže nikdo takový,“ mával fotkou Dagmary, „tady nespál!“

„V tomto pokoji ne,“ řekl Nohál.

„A soudružka vrátná by stejně nikoho cizího dovnitř nepustila,“ dodal jsem.

„Jistěže ne. Ale od půlnoci má službu pan Dostál a ten, jak je známo, má slabý zrak a pouští dovnitř i na šalinkartu.“ Kriminalista poodhrnul spodní ret a zlověstně předsunul bradu. „Jestli někoho takového potkáte, tak si dejte pozor. Ta dívčina protizákonně opustila diagnostický ústav pro mládež, je stíhána pro prostituci a pro přenášení pohlavní choroby.“ Jízlivě se usmál. „Takovou perličku zpoza opony.“ Chvilku si dal načas, aby svým slovům dodal důležitosti. „Minulý měsíc taky utekla, a než jsme ji chytili, stačila vydělat patnáct tisíc korun. A to už jsou nějaké peníze.“

„Ano, to, to už jsou, to jsou už nějaké peníze,“ vykoktal jsem ze sebe.

53 „Ano, nějaké peníze.“ Nohálový obličejové svaly poněkud ztvrdly.

„Tak nashle,“ řekl nepovedený gangster a pomaloučku zavřel dveře.

Nohál se dal do neovladatelného smíchu. Plácal se po stehnech, tančil kolem postele a vypadalo to, že si dá i kozáčka.

„Co je?“ zeptal jsem se nervózně. „Dyt' nás mohli zašít, ty vole, ty se tady raduješ, a já mám možná kapavku, nebo dokonce AIDS.“

„Máš prd, kámo.“ Nohál si přitukl se mnou lahváčem.

„Dyt' jsem nahý. Vůbec nevím, jestli jsem s ní spal, nebo ne.“

„Chlast tě zachránil! Nemohls ani chodit. Sotva jsme tě dovezli k tobě na pokoj. No ale pak ses nějak zmátožil, vysvlékl ses do naha a utekls na chodbu. Tak jsme tě honili, pak přišla Věra a zatáhla si tě sem. Ráno jela domů.“

„A kde spala Dagmara?“

„Na tvý posteli. Ale ráno to zjistil Vojta a vyhodil ji.

Tak šla sem.“

„Vojta vyhodil z pokoje ženskou?“

„Jo, že prý takovou špindíru ještě neviděl.“

„Aha,“ řekl jsem spokojeně.

„A proč nespala u tebe? Dyt' to vypadalo, že po tobě jede.“

„Řekl jsem jí, žes ji vyhrál. Tak se trochu urazila.“

„Se nedivím.“

„Tak na chlast, který ti zachránil život,“ zvolal No-hál.

Ťukli jsme si lahváči a zase jsme měli ten pocit jalového času, kdy se nic moc nedělo, ale mohlo se stát cokoliv.

Chodila každý týden. Nevím, jak zjistila, že se povaluji ve žlutém studentském pokoji sám, ale vždycky to tre-fila. Její tenké nohy lepkavě našlapovaly na zelenkavé linoleum, které pod jejími protáhlými palci lupkalo a vypouštělo po stranách pšouky páchnoucí čerstvou gumou. Zaklepala a nečekala, až ji někdo vyzve dál. Prostě vešla. Ani jsem se nemusel převracet na záda, abych poznal, že je to ona. Vešla a s ní se vedral do chodbičky omam linolea a lešticí pasty, kterou nanášely uklízečky v táhlých šmouhách po celém spojovacím koridoru kolejí. Vstal jsem, narychlo nasoukal na holé tělo všude se povalující svršky. V odkrveném mozku něco zaskřípalo a měl jsem zase ten pocit, že jsem byl přichycen při něčem zakázaném. Přesto jsem z útrob vydoloval něco jako úsměv. Pohnula se ke mně a v té chvíli mnou projela nevysvětlitelná touha po pořádku. Postrkoval jsem nábytek, přehazoval ušmudlaná trika z místa na místo, do plechovek od vepřového masa strkal promaštěné papíry, se stolu shrnoval rozepsané konspekty, propisky, popelník, láhve od piva odnášel do kuchyňky, kde jsem opláchl zaschlé sklenice, dokonce na konferenční stolek jsem prostřel naši nejlepší utěrku. Dívka s malým obličejem a haldou natupírovaných vlasů se probojovala na křeslo, schoulila se, nohy složila pod sebe a čekala, až mě to přejde. Byla trpělivá. Odložila půllitr kořalky a prohlížela si čerstvě nalakované nehty, které se mi měly vrýt do zad. Smýčil jsem pokoj a poočku pozoroval láhev, kterou přinesla. Mléčné sklo bylo odlito do tvaru

krojované panny, hlavička s odstávajícími cípy šátku se cudně klonila k bohatě nadmutým sukním. Tahle panenka ovšem nebyla na hraní. Přemýšlel jsem, jak se jí dostat pod sukně. Ale tak, abych nevypadal jako opilec. I když o patřičný dojem se vlastně ani nejednalo, protože ta vyzáblá dívka, protahující se v křesle, přinášela pokaždé nějaké pití a moc dobře věděla, že musím pít, abych se uvolnil.

„Nemusíš uklízet,“ špitla, „mně je vlastně příjemnější ten tvůj nepořádek. Je v tom něco inspirujícího.“

„Opravdu?“ řekl jsem.

„Je to prostě takový nepořádek, který hřeje.“

„Fakt? Připadá mi to jako normální bordel. Vůbec nechápu, co na tom může být inspirujícího a hřejivého.“ Donesl jsem dvě decovky.

„Protože je to tvoje, a co je tvoje, je krásné.“ Odšroubovala panence hlavu a nalila.

56

„No do háje,“ ujelo mi. Vrazil jsem do sebe prvního panáka. Příliš navoněné pití. Z toho mi bude špatně.

Děvče usrkávalo ze své decinky a bylo natolik slušné, že převážnou dobu mlčelo. Překroutila se z boku na bok a čekala. Po chvíli jsem si už přestal nalévat a dotyčné panně jsem se dostával pod sukně přes hrdlo. Napadlo mě, že majitelka této pozoruhodné hračky musela mého spolubydlícího nějakým způsobem uplácet. Vojta, dobrácký obr živočišného založení, který se i nad Rudým právem nehorázně řehtal, prodlíval značnou část dne právě v tomto příbytku. Lehával nahatý na posteli, obrovské břicho vytlačené před sebe, jednou rukou si přidržoval před perličkovými očima jakýkoliv časopis či ledajaké noviny a druhou si škrábal varlata, nebo šmátral po pivu.

Musela ho buď opít, což by ji ale celkem rychle do-

stalo na mizinu, nebo ho uplatit nějakým směšným obnosem a poslat do kina. Ale pokud se pamatuji, Vojta nebyl během studia v kině ani jedenkrát. Jeho záliba spočívala ve vyhledávání těch nejušmudlanějších hospod. S přesností matematika si pamatoval otevírací doby všech pajzlů, a navíc: kde se co točí. V brněnských knajpách se vyznal jako málokdo. Často jsme pak s ním podnikali tematické výlety do okolí. „Poznej svou vlast, posílíš mír,“ říkal.

57 Měla to prostě zorganizované. Ty běž někam chlastat a ty zůstaň, kořalku jsem ti přinesla sama. Kupodivu to fungovalo bezvadně, ani jednou nás nikdo nevyrušil. Možná do toho byly zaangažované celé koleje. Musela to mít moc dobře vymyšlené, protože docházela v čase, kdy jsem byl bez koruny, a tudíž se mnou trásla neomalená chuť jít se spráskat na Střelák, kde se vždycky našel někdo, kdo mi koupil pivo. Předcházela tím trapasy s půjčováním peněz, protože všichni mí známí se obyčejně protloukali od úterka celým zbývajícím týdnem bez koruny. Často jsem v pátek musel projít několik pater na kolejích, než jsem získal potřebný obnos od spolužaček, známých a kamarádů na cestu domů. Tohle všechno za mne vyřešil jeden hopanec do postele.

Dopil jsem a panence našrouboval zpět hlavu.

„Pojď se se mnou chvíli jen tak mazlit,“ zaškemrala.

„Né, to snad né.“ Zhrozil jsem se. „Víš, že já na to nejsem.“ Poklesla mi ramena a zapřel jsem se do stolu.

„Ale seš. Třeba jen tak pohladit.“ Udělala na mě smutné oči, a proti tomuto pohledu zespodu, který nebyl nepodobný pohledu oddaného zvířátka, se prostě nešlo bránit. Sedl jsem si k ní na opěradlo a projel otcovsky kadeří.

„Ten můj manžel je nějaký divnej,“ vypadlo z ní.

„Jak divnej?“ Zaškubalo mně v levém oku.

„Neustále nadává na manželské koleje a je celej uštvanej z těch rysů, který pajcuje pod sklem, a nadává mi, že neuklízím, a když uklízím, tak prý zase dělám velkej hluk.“

„To nic,“ pohladil jsem ji po rameni. Uvědomoval jsem si, že alkohol a lítost je vážně dost drsná kombinace, která dostane i toho nejotrlejšího chlapa. Ale vlastně mně to moc nevadilo, neměl jsem v sobě sílu bojovat s morálkou. Šel jsem do kuchyňky a povzbudil jsem se pořádným hltém slivovice, kterou jsme tu měli zašitou pro první pomoc.

„Vlasti, z toho si nic nedělej,“ houkl jsem do pokoje, „takový je každej manžel... asi.“

„Ale ty ne.“

„Taky bych byl.“

„Ty ne, ty seš jinej. Romantik. Umíš nádherně pohladit.“

Nutně jsem potřeboval i druhou pomoc. Lokl jsem si ještě jeden hlt.

„Už se smráká,“ uslyšel jsem Vlastu. „Zapálím svíčku. Nevadí ti to, Teo?“

Strčil jsem do pokoje rozcuchanou hlavu. „Proboha, proč svíčku?!“

„Mám ráda živý oheň.“

Zapadl jsem zpět do kuchyňky a nalil si vodu. Vedle škrtla sirka a zapraskal plamínek. Nevím, co to bylo v panence za chlast, ale obsahoval setsakra málo alkoholu. Ne a ne mě to hodit do limbu.

„Co tam tak dlouho děláš?“ zavolala.

„Ale nic, musím se napít vody. Chceš taky?“

„Ani ne. Pojd' ke mně.“

Vrátil jsem se na opěradlo a sliboval si, že se obrním proti všem ženským nejnepřátelstvím.

„Vysvětle mi to,“ zapípla a vztáhla ruce nad sebe jak děcko, které si neumí vysvětlit triko.

„To nemyslíš přece vážně,“ protestoval jsem, „to nemůžeš po mně chtít.“ Tlačil jsem jí vzpažené ruce dolů.

„Ale, Teo,“ nedala se odradit, - vždycky říkals, jak se ti líbím.“ Přisála se mi na rty.

Žalostně jsem koulel očima jak kolouch chycený do drátu. Zaměřil jsem se na vyprázdněnou cudnou skleněnou panenku a říkal si, proč se to zase děje. Proč prostě nešupne jako normálně pod peřinu, proč se chce zbavit serióznosti vystavováním sotva pučících náderek a hubeného převislého zadku.

59 Svíčka se rozhořela a ozařovala nás teplým světlem. Vzal jsem Vlastu do náručí a položil ji na pelest. Zaklínal jsem ramenem její krk a stahoval z ní prádélko, přičemž drobně vrněla a celého mne prohmatávala, tak nějak mě šacovala tělo, jako bych měl něco někde schované. Dortovou svíčku jsem zfoukl. Vlasta, už jen v bílé lesklé košilce, se vysmekla a rozsvítila lampičku. Seděla mi na břiše.

„Líbím se ti?“

„Vlasti, prosím tě...“

„Tak co?“ Napřímila se a začala si vyhrnovat blůzičku.

„To víš že jo. Zhasnu, jo?“

„Ne.“

„Proč ne?!“ Zase mi zaškubalo v levém oku.

„Strašně ráda se miluji při světle.“

Něco ve mně zaúpělo.

„Říkals něco?“

„Ani ne.“ Ale myslel jsem si, že tohle bych nemusel rozchodit.

Odhodila poslední kousek hadříku někam za sebe a jakoby celá roztála. Zhasla a přitulila se ke mně pod peřinu.

„Vykládej mi nějakou pohádku,“ zaškemrala.

„Nechápu, proč všechny ženský chtějí slyšet pohádku,“ zavrčel jsem.

„Protože to jsou všechny hodné holčičky, které se bojí velkého světa.“

„Houby se bojí velkého světa,“ odfrkl jsem. „Problém je v tom, že chtějí být každý den znásilněny, aby pak mohly chlapům nadávat a svým způsobem jimi pohrdat. Pak se jdou vyplakat na ramínko táty, který má pro ně vždycky nachystaný nějaký žblebt s dobrým koncem a vezme je kolem ramen, aniž by hrozilo nebezpečí dalšího znásilnění. Možná by ti pomohl Freud nebo Jung, ale já rozhodně nechci tady probírat tvá psychická traumata z dětství.“

60

„Ano, Teo,“ zavrňela, „asi máš pravdu. Tak mi teda můžeš dělat tátu a ještě navíc mne pak můžeš znásilnit. Vyprávěj,“ zaprosila.

Nechal jsem se ukecat, ale neobešlo se to bez jisté míry rezignovanosti a bolestného ponížení. Nevěděl jsem kudy kam, a asi i proto ze mne vypadla oškli-vost o zatoulaném podvratákovy na poušti, kterému se chce strašně močit, ale nikam nemůže, protože na poušti se nenacházejí žádné patníky. Když jsem vy-dechl poslední slovo, natáhla ruku a zase rozsvítila. Světlo se rozstříklo po zemi a vrazilo mi do hlavy notnou dávku smutku.

„To byla ale oškli-vost.“ Přísně se na mě podívala. „Ale asi si nic jiného nezasloužím.“

„Ale prosím tě.“ Snažil jsem se ji uchlácholit, ale ne-bylo to třeba, protože celé to bylo jen její divadýlko.

Vzápětí se lišácky usmála a líbezně se zeptala: „Co máš nejraději?“ Její ostré lokty se mi zapíchly mezi žebra.

„Skopové s křenem, proč?“

„Myslím při milování,“ nedala se.

„Nejraději?“

„Jo.“

„Tak, jak to měl rád Napoleon.“ Byl jsem už zoufalý a normálně bych se z tohoto dialogu co nejrychleji utekl, abych netrápil sebe a ani Vlastu.

„Tos někde vyčet?“

Pohodil jsem hlavou na souhlas. V té době jsem četl kdejakou blbost a dost jsem si na tom zakládal. Nejhorší bylo, že jsem tomu i věřil.

„Napoleon to měl nejraději do pusinky,“ zadíval jsem se na strop.

„To ti dělá každá?“

61 „Nechme toho,“ řekl jsem otráveně a bylo mi i trochu stydno, že jsem ji vmanipuloval až sem.

„Chci to vědět!“

Aniž by chtěla, řítla se někam, kde nechtěla být, a já ji v tom nechal.

„Každá ne, ale některým se to líbilo.“

Byla na tom se svým mužem asi dost zle, ale v tu chvíli mi to vůbec nedocházelo. Chtěl jsem ji pokořit, chtěl jsem se vyzout z této nechtěné návštěvy, ale už se mi svezla na břicho. Zavřel jsem oči a za chvíli jsem se vzepjal jak dostihový kůň při startu steepplechase. Držel jsem její hlavu v rozkroku a během jedné sekundy jsem s vlající hřívou proletěl kolem odvrácené strany Měsíce a vrátil se zpět. Okouzleně jsem zaržál a bylo mi už všechno jedno.

Vlasta vstala, mlčky se oblékla. U dveří se otočila a důrazně ke mně šeptala: „Ty jsi to nejhorší prase,

které jsem kdy potkala. Jsi hnusný, ožralecký deviant. Nikdo nikdy se mnou nejednal tak jako ty. Já nejsem žádná děvka, abych tě tady uspokojovala tak hnusným způsobem. Už nikdy, nikdy na mě nemluv, neoslovuj mě a nezdrav!“

Třískly dveře. Převrátil jsem se ke stěně a bylo to neúnosné. Byly slyšet její kroky na chodbě. Čvachtavé, lepkavé kroky prodírající se dál přes leštěnku na lino-leum páchnoucí jako mucholapka.

Týna

Bylo to dobré období: mít po zimním semestru a navíc brát stipendium. Bydlel jsem momentálně u Týny, která chodila o rok níž a studovala výtvarku, ruštinu. Seznámili jsme se na horách, kde jsem dělal instruktora a vedl první družstvo. Když je chlap v nějaké vedoucí funkci, umí to, co učí, a nevypadá vyloženě jak Qasimodo, není až tak těžké sbalit nejhezčí holku z kurzu. Týna, celým jménem Celestýna, byla Židovka s dlouhými černými vlasy, které si s oblibou vázala do culíku, s trochu velkým nosem, který se potkával při líbání s mým, s hnědýma očima, ve kterých byla jiskra a chuť se smát mým přiblíblým sarkastickým poznámkám.

Vybral jsem na studijním oddělení její i moje peníze a pelášil za ní do jednopokojového bytu v Krpoli.

„Ahoj, Týnečko,“ vpadl jsem do kuchyně.

Týna seděla pokroucená na židli, kouřila a popíjela nějaký lektvar.

„Teo, dneska si vem volno,“ řekla.

Držela se za břicho, nohu přes nohu, křečovitě se usmívala.

„Co je? lekl jsem se.“Ty seš nemocná?“

„Tak trochu, běžně nemocná.“

„Co mám dělat?!“ zhrozil jsem se. „Týnečko, proboha, co ti je? Skočím pro doktora, bolí tě břicho? A co hlava?“

Běžel jsem do koupelny pro lékárničku. „Máš hořečku?! Tak mluv? Co mám dělat?“ křičel jsem přes papundeklovou zeď, která oddělovala koupelnu od kuchyně. Přehazoval jsem krabičky a platíčka s léky, rychle četl indikace na obalech a příbalových letácích, chytil jsem se za hlavu a lítal z jednoho konce bytu na druhý. Hledal jsem teploměr, z přihrádky v kuchyni jsem vyházel všechny sáčky s bylinkami.

64

„Mluv, Týnečko.“ Nemohl jsem se dívat na její pokřivený obličej a smutné oči, ve kterých chyběla ta vesmírná jiskra, která jako kometa na černém nebi dávala naději do příštích dnů.

„Teo, prosím tě, vypadni, to bude dobré.“

„Ale přece tě tady nenechám... postavím ti na čaj.“

„Prostě jednou za čas to ženský dostávají.“

„Ano, jistě, samozřejmě,“ mumlal jsem si pod nosem a vůbec jsem ji nevnímal. Soustředil jsem se na konev, hořák, vodu, hrnek a pytlík s čajem. Konev konečně zapískala, abych mohl zalít heřmánkový čaj.

„Nemusíš se bát, všechno bude v pořádku.“ Postavil jsem před ní kouřící vývar. „Lehneš si,“ pohladil jsem ji po vlasech a odběhl do našeho jediného pokoje. Hořečně jsem rozestlal její půlku společné postele.

„A musíš se vypotit. Potom už budeš v pořádku, všechno bude v pořádku, přece tě tady nenechám, hlavně se neboj...“

„Teodore!“ Její ostrý hlas mne zastavil v činnosti.

„Ano?“ vzhlédl jsem od peřin.

„Prostě mám při tom bolesti a nechci, abys tady byl.“

„Aha, no jistě, samozřejmě, že... ty máš...?“

„Ano, mám své problémy. To prostě holčičky mívají.“

„Aha, jistě, aaano, a co mám dělat?“

„Nic, jenom mě nech samotnou. Nechci, abys mě viděl takovouto. Svým způsobem jsem ráda, že jsem...“

„Žes to dostala.“ Cítil jsem se jako blbec.

„No konečně,“ povzdychla si. „Ale ti to trvalo. Ale jsi hodný a tvůj strach o mě je dojemný. Díky.“

„Takže mám jít pryč? Znáš to: v dobrém i zlém.“

65 „Bud' tak hodný a běž oslavit, že nejsi tátou.“ Snažila se usmát.

„Tys měla..., jak se to... , zpoždění?“

„Ano, ale už běž,“ řekla laskavě.

Naklonil jsem se k ní, dala mi suchou pusu a lehce mě odstrčila. Pohladil jsem ji a šel ven.

Sedli jsme si s Hapalíkem do čistého lokálu, ve kterém vyhrával hrací automat. Hapalík byl nějaký našťavaný, ale nechtěl říct proč. Zřejmě ženská. V té době se všechno točilo kolem ženských zadků. Zjistili jsme, že v Brně se to hemží neskutečným množstvím sukní a stačilo mít prostě jenom peníze, aby se z průměrného studenta stal zajímavý mladý muž, pro kterého není problém nalákat nějakou holku do baru. Ale s Hapalíkem jsme se domluvili, že si půjdeme dneska jenom zachlastat a oslavit mé neotcovství.

Lokty jsme opírali o stůl s vyžehleným ubrusem, uprostřed vázička se slaměnkami, kolem poletovaly učnice s nevinně dlouhýma nohama. Chvíli jsme se bavili tím, že jsme pozorovali, jak zakopávají o koberec, jak jim na podnose cinká sklo a jak jsou nejisté, když k fernetu zapomínají přinést sodu. Potěšilo nás, že se nechovají nijak naškrobeně, ale že se jaksi připitoměle zubí. Zřejmě jejich neobratnost je samotné dost rozradostňovala a tu vnitřní radost, které nesměly dát volný průchod na place, nekazily ani sykové výčitky vrchního.

„Ty, Teo,“ naklonil se blíž nade mě Hapalík, „mám problém.“

„Jasně, všichni máme problémy,“ podotkl jsem kantorsky.

„Ty seš takovej zběhlej, možná bys mi to mohl nějak objasnit.“ Rozpačitě hleděl do ubrusu a rukou se snažil setřít svůj ostych, který padal do rozpité sklenky.

„Lítám teď s bezvadnou holkou.“ Napřímil se od ubrusu. „Dělala gymnastiku, no fakt, perfektní figura.“

„Kdes k ní přišel?“ nedalo mi.

„Kdeby?! Ve vlaku. Vraceli jsem se v neděli s matkou od dědy. Matka seděla v kupéčku a já čoudil na uličce. Vyptala si cígo a za chvíli jsme už kecali o filmech a vzali jsme to od neorealismu až...“ Hapalík se zahleděl někam do nikam. „Je na fildě a má ráda Mastroianniho, pak jsme chvíli kecali o Přízraku lásky a čódili...“ na chvíli zaváhal.

„A pak?“ povzbuzoval jsem ho a musím říct, že mě to začínalo zajímat.

„A pak jsme šli na hajzlík.“ Upřel oči někam pod sebe a já čekal jen na to, že si zakryje obličej dlaněmi, aby se jak malé dítě schoval před ostatním světem.

„Ve vlaku? Na záchodě? A tvoje matka seděla v kupé?“ Nechtělo se mi uvěřit.

„Jo,“ přikývl.

„Tak to je nějaká děvka, nebo co, ne?“

„Ale ne,“ odvážil se zvednout hlavu. „Jenom jsem z ní celej pryč.“

67 Nechali jsme si donést několik dalších fernetů a vypili je takovým fofrem, že nám zčervenaly oči. Pak zaburácela diskotéka a my se přesunuli k baru. Kulatili jsme si záda a kochali se pohledem na upnuté džíny a správně zařezané kalhotky. Muzika útočila do kruhového prostoru před námi a nám se už zdálo, že všechny holky tančí jenom pro nás. Vděčně jsme mlaskali nad vyboulenými svetříky, které stůj co stůj musely být někdy odloženy, aby se děvčátka mohla pochlubit ještě více svou dokonalostí a pevným obklíčením trik. Byl to jeden z těch úděsných randálů, kdy jsme si nemohli ani objednávat, ani spolu rozmlouvat. Proto se Hapalík jen předkláněl a ukazoval číšnici dva vztyčené prsty. Barmanka chápala velmi rychle a pak čím dál častěji k nám obracela svou kulatou blondátou hlavinku a mateřsky na nás cenila své myší zoubky a přikláněla se, balancujíc na jedné noze, aby nakloněným pohledem nám vyčetla, že málo pijeme. Zdálo se mi, že pijeme hodně a čím víc, tím rychleji.

Vyvrávorali jsme ven.

„Bylo to dobrý,“ povídám, „cítím se jak spráskanej čokl. Jako bych přenesl všechny bolesti Týnečky do sebe.“

„Teo, kruci, já ti chtěl něco říct.“

„Já vím, něco o tý gymna, gymna.“ Nemohl jsem to ze sebe dostat.

„Jo,“ zapřel se o čekárnu, „tak ona..., ona bydlí se mnou.“

„Na koleji?“

„Jo,“ zavrával.

„A to tam i v noci...“ Přibližoval jsem své ruce k sobě a od sebe, ale nepodařilo se mi je spojit.

„O to nejde,“ máchl rukou Hapalík. „Jde o to, že...“

„Že chrápe s jinejma?“ vykoktal jsem ze sebe.

„O to nejde,“ trval na svém.

„Tak vo co tady gou?!“ řekl jsem mrzutě.

„Teo.“ Hapalík si mě zapřel o stěnu čekárny, možná, abych se mu nesvalil k nohám. „Ona, ona si vždycky po líbání odplivne.“

„Džjóó,“ poškrabal jsem se na bradě.

Oba jsme si odplivli.

„No tu chci vidět,“ řekl jsem rezolutně. „Musíme se jí na to zeptat.“

Dodrkotali jsme se na Trnitou. Měl jsem tam i svůj pokoj, ale neobýval jsem ho, neboť jsem bydlel s Týnou. Sloužil mi jen pro případ nouze.

Sotva jsme se došplhali přes točivé schody, které nám braly plíce a odíraly část mozku. Od správcové kolejí jsme měli zafixováno v hlavě, že se nesmíme opírat o zábradlí, protože bychom ho mohli vytrhnout a vyvrátit se dolů až někam do sklepa.

Značně unaveni jsme vpadli do Hapalíkova pokoje, kde živořilo dalších sedm chlapů. Neskutečný pach lidské farmy nám málem vyrval střevo. Špinavé, zatuhlé ručníky, které se povalovaly na pelestech, všudypřítomné rozpité láhve od piva, série připálených hrnců, ešusů a popraskaných skleniček z menzy byly proti tomu pachu jak obrázek od Lady.

Kluci seděli na postelích a povykovali do rozladěné kytary něco o cestě a o pražcích a o kolejích.

„Zdar, švagře,“ zahulákali na Hapalíka.

„Tohle mi dělej pořád,“ povzdechl.

Na horních patrech dvouposchodových postelí se převalovali buď již odpadlí, nebo vzorní studenti, kteří chtěli spát, aby mohli jít zítra do školy. Z pod jedné deky se vyhrabala třasořitka a promnula si zalepené oči. Jen v nějakém kombiné a kalhotkách si sedla na kraj, lehce se odrazila a jak lasička se svezla z horní postele na zem. Elegantně přistála, protáhla si páteř, sáhla po cigaretě a obtočila se kolem krku Hapalíka.

„Ahoj, Hapalíčku,“ řekla.

Holé ruce vystrčila do vzduchu a zakroutila prsty.

„To je Teo,“ ukázal na mě, „Jsme v jednom kruhu.“

Lasice opustila Hapalíka a vrhla se kolem krku mně.

„Nemáš oheň?“ zakňourala.

69 „Pojď na chodbu,“ řekl jsem jí.

Vůbec nic nenamítala, byla zřejmě zvyklá poslouchat. Podržel jsem jí zezadu hlavu a políbil ji. Na moment se přitiskla, jemně mě kousla do jazyku a ještě jemněji odstrčila. Pak si odplivla, ostře, jak to umí jen cikánky. Byl jsem celý rozesmutnělý.

„Proč pliveš?“

„Mám od dětství astma a škrábe mě to v plicích, když dlouho nedýchám. Hrála jsem na flétnu, pak jsem začala běhat, pak gymnastika. Nic nepomohlo.“

„A proč seš tady?“

„To máš jedno.“ Přitulila se, jednou nohou mě obtočila jak anakonda. Cítil jsem se jako oběť a zároveň i zachránce. „Kluci jsou hodný. Nezlobí se, když jim nedám. A nikdy neřeknou ne, když chci. Kluci jsou lepší jak holky.“

„No sbohem,“ povídám.

Na chodbu se došoural Hapalík. Kývl hlavou. „Tak co?“ zašeptal.

„Má astma, tak plive.“ Zlehka jsem ji odstrčil k Hapalíkovi. Lasička se převinula k němu.

K Týně jsem se vrátil za dva dny. Stoupal jsem po schodišti v prázdné chodbě malého paneláku a uvědomil jsem si, že ačkoliv jsem řešil Hapalíka a jeho plivající dívku, neminula ani jedna minuta, abych si na Týnu nevzpomněl. V hlavě jsem měl vymeteno, ale pouhé pomyšlení na Týnu ze mne dělalo hříbče, které poprvé vstoupilo do řeky opojení, ze které nechce vyjít na pevný břeh.

„Kdes byl?!“ vyjela na mne ve dveřích Týna.

„Byl jsem pryč,“ rozšafně jsem rozhodil rukama a předložil před ni roztřepané prsty, které nekontrolovaně kmitaly v rychlých záškubech, jako by jimi projížděl elektrický proud. „S Hapalíkem,“ dodal jsem, jako bych se chtěl omluvit.

„To musíš chlastat dva dny?!“ z jemného hrdélka se jí drala zlost a beznaděj hraničící s pláčem. „Kolik ti zbylo vůbec peněz?“

„Celé jmění, Týnečko.“

Vůbec mě nepřišlo, že bych udělal lépe, kdybych se sebral a nechal ji ještě jeden den vychladnout.

„Ano?! Celé jmění?! Kolik to je to tvoje jmění?!“

„Dobré srdce a víra, že mi odpustíš.“

Chtěl jsem si ji přitáhnout k sobě a obejmout ji, ale bránila se. „Týnečko,“ bojoval jsem a netušil, jaká je to marnost, „všechno ti povím.“

Snažil jsem se dostat alespoň do kuchyně. „Byla to nádhera. Hapalík má novou holku a ta...“

„Já to nechci slyšet,“ procedila přes zuby a šťouchla mne ze dveří.

„Kolik ti teda zbylo?“ řekla věčně.

Vytřepal jsem peněženku a podal jí dvacetikorunu. Týna se otrásla a pečlivě ji prohlížela proti světlu.

„S tímto jsme měli žít celý měsíc?“ neustále prohmátávala bankovku s portrétem Žižky a snad ani nechtěla věřit tomu, co se právě děje.

„Neblázni,“ říkám, „s tím se dá vyžít celá léta.“

„Ano? A můžeš mi říct jak?“

Nebyla uvolněná, to bylo jasné na první pohled. Ale bylo v ní něco navíc, co jsem neznal, co do její strnulosti vůbec nepatřilo.

„Za dvacku máš dva smažáky a dvě piva. To překlepem, neboj se,“ chlácholil jsem ji.

„Ale já nechci nic překlepávat.“

„A co chceš?“

„Aby ses spakoval a vypadl.“

71 „Cože? Kvůli dvacetikoruně? No to snad nemyslíš vážně?! Napřed mě pošleš flámovat, abys mohla být sama, a pak mě prostě jen tak vyhodíš?!“

„Teo,“ uslyšel jsem jakýsi mateřský podtón, ale vůbec jsem z něj neměl radost, „nejen kvůli dvacetikoruně,“ zadrhla se a najednou jako by mě litovala, „ono, ono je to složitější.“ Klopila oči a třásla se, jako by flámovala se mnou.

„Chápu,“ řekl jsem jí, a nechápal jsem nic. „Jenom mě to vyvedlo z konceptu.“

„Opravdu to tak bude lepší,“ pokračovala, „ty seš mladej, najdeš si jinou.“ Odstrčila mě na chodbu, přistoupila ke mně a jemně mě políbila, držela mou hlavu a šeptala mi: „Moc, strašně moc tě miluju.“

Podívala se mi do očí a já uviděl v jejích očích slzy a v těch slzách lítost, tu odrbanou děvku zrady.

„Tak už to neprotahuj!“ Z bytu se ozval mužský hlas.

„Už jdu,“ pokorně ohlásila do pootevřených dveří.

„Kalný?“ zeptal jsem se.

Kalný byl o hlavu vyšší než já, reprezentoval ČSSR v basketbalu, vlastnil auto značky Dacia, kolo favorit, manželku a dítě, tenhle byt a milenku Týnu, která mi před měsícem říkala, že se s ním rozešla.

Mlčky přikývla. Ruka mi vylítla sama. Naštěstí jsem byl tolik při smyslech, že jsem nesevřel pěst, a přesto ji ta facka složila na zem. V první chvíli jsem se podívil, že mám takovou sílu, a pak si jen pamatuji nějakého chlapa, zřejmě pan Kalný, který odněkud spadl a mlátil mě do hlavy pumpičkou od kola, až se celý zapotil, srazil mě na zem a jeho sliny mi kapaly do ksichtu, sotva jsem se stačil krýt. Vůbec jsem si neuvědomoval nějakou bolest, jen tu lítost, která mne zasáhla a mrštila Týnou na podlahu, lítost, na kterou každý sere. Musel jsem nějak setřepat z břicha toho kreténa, protože by mě byl schopný zabít. Svým zadkem v cyklistických trenkách mi lisoval pajs, kolena klečel na pažích a zkurvenou pumpičkou se mi chystal rozrazit lebku. Vdechoval jsem jeho žlučovitý pach, a vůbec bych se nedivil, kdyby mě ještě navíc pozvracel. Sbíral jsem sliny a těšil se jen z toho, že dřív než mi udělá v hlavě díru a začne do ní pumpovat vzduch, mu plivnu do toho jeho fešáckého ciferníku. Přiklonil ke mně svou vyholenou tvářičku a žvatlal něco o tom, jestli mám dost. Jasně že jsem toho měl tak akorát dost, ale tuhle radost jsem si prostě nemohl nechat ujít. A tak jsem plívl. Přesně jak ta holka z Trnité. Kalný se lekl a chtěl si setřít navoněnou kebuli rukávem. Zase jsem si vzpomněl na tu vyjektanou lítost a ze všech zbývajících sil ho vymrštil za sebe. Zvedl jsem se, ale dřív než jsem se stačil otočit, dostal jsem ránu do zad, což bylo

jasné prorážení, a pak má hlava udeřila do plechové červené skříně hydrantu. Cítil jsem, jak se obroučky mých brýlí lámou, a uslyšel jsem lehké prasknutí skla a znělo to, jako když si profukujete zalehlé uši. Pak následoval pád po schodech a náraz čelisti o hranu schodu a vystrčení na ulici.

73 Plival jsem krev a potácel se bůhvíkam a bůhvíjak dlouho. Přes slzy zlosti a bolesti jsem neviděl na cestu, prasklá pavučina rozbitých brýlí mne neumožňovala myslet a vnímat okolní svět a uvěznila mě v lítostivých vzpomínkách. Několikrát jsem se probudil někde pod keřem na oploceném pozemku zahrady nějaké cizí zahradní kolonie. Někde jsem si oplachoval obličej dešťovou vodou z bečky pod okapem, u nějakých dveří jsem se pozvracel. Dokonale se mi ztratil orientační smysl, cítil jsem tupou bolest v hlavě, nohy mi zdřevěněly a zároveň zkřehly jako třísky, které praskají pod tíhou osudu. Přišlo mi, že už snad srdce ani nebije, bylo těžké jako kámen, který mě táhl pod hladinu vědomí.

Pak mě probudil klid, který proudil v mých potrháných žilách jak nejlepší koňak. Ležel jsem zachumlaný v peřinách. Dvě nebo tři obrovské kapny a snad i nějaká deka mi tlačily tělo do slamníku a já se bál pohnout. Už při vzpomínce na pohyb mně vrzalo v kloubech a svalstvo jakoby neustále hnětl macatý pekař a chystal jej vyválet na tenkou placku. Víčka vůbec nešla zvednout a jen štěrbinou jsem mohl pozorovat skrčený cípek bělostného prádla. V puse se lepily nepoddajné chuchvalce hlenu a krve, které jsem nebyl s to polknout. Jen v nose jsem cítil známý štiplavý pach kolejí. Přestože jsem byl totálně nadranc, usadil se někde v ještě fungující části mozku klid, kte-

ry voněl po francouzském koňaku. Byl to pocit nena-
dále volnosti, která vstupovala do člověka a rozlévala
v něm hojivé teplo. Šířil se v hladkých dlouhých vlnách
a najednou jsem si uvědomil, že se mohu stát čímko-
liv: planktonem nebo řasami, které se vznášejí těsně
pod hladinou, pod sebou tmavomodrou hloubku a nad
sebou nebe s milosrdným kotoučem slunce, nechávat
se kolébat mořem a na nic nemyslet, jen se nechat dál
a dál kolébat. To byl můj sen, který se přeměňoval ve
skutečnost. Jen někde z dálky, z nedohledného pobře-
ží orámovaného palmami někdo tiše šeptal, že kdosi
cizí a bezejmenný je na tom celkem dobře, že nemá
nic zlámané, že se potřebuje jenom prospat. Spát
v balzámu tepla a kolébání vln a nikdy se neproбудit;
to byl můj sen.

Ráno pak ovšem začínalo drasticky. Chtělo se mi na
záchod, a nemohl jsem donutit zdřevěnělé údy k po-
hybu. Jakoby mi nic na těle nepatřilo. Bosky, v trenýr-
kách a zkrvaveném triku jsem vrávorál prochladlou
zatuchlou chodbou a přidržoval se stěn. Každý krok
zrezavěle skřípal a do hlavy tloukla tupá beranidla.
Myslel jsem, že to nevydržím a počurám se na dlažbu.
Šoural jsem se k záchodkům na konci chodby kolejí na
Trnité a nenáviděl své tělo, které odmítalo poslušnost.
Pak jsem přece jen dokázal otevřít dveře a uviděl pi-
soáry. A pak přišla jen nekonečná úleva.

„Chodí, už chodí,“ slyšel jsem hlas z chodby.

Obrovský Vojta se vrátil na vybledlé záchodky.

„To je krása, co?“ Hřmotným hlasem mne láskyplně
objal a podpořil mě svým mohutným proudem, který
zaplňoval vedlejší mušli.

„Ty kurvo, tys nám včera dal zabrat.“ Plácl mě do
zad, že jsem málem vysypal zuby. „Kdo tě tak zřídil?

Vypadals jak po rvačce s bandou mafiánů.“ Vzal mě pod rameno a dotáhl zpět do pokoje.

Svalil jsem se do dučen a všichni z vedlejšího pokoje včetně malé lasice se sesedli kolem.

„Hele,“ řekl Hapalík, „byl tu doktor a říkal, že seš v olerajtu, žes měl štěstí, že ti nic nezlomili, dokonce máš všechny zuby, až na ten přední.“

Podal mi dámské zrcátko. Ohrnul jsem horní ret. Půlka jedničky vlevo nahoře byla fuč a ti milí kretěni se smáli.

„No, do prdele,“ řekl jsem zdřevěnělým jazykem.

„Konečně se nebudeme bát chodit do knajpy,“ řekl Hanzi. „Tak vykládé, kemo, cos dělal?! My tě našli na schodech málem zmrzlýho, všecko od krve, hadry roztrhaný na fáče... a něcos pořád mlel dokola.“

75 „Něco mi bylo vysvětleno,“ dostal jsem ze sebe a měl jsem sto chutí se usmívat, ale nešlo to.

„Víš, cos říkal?“

Zakroutil jsem hlavou. „Já ani nevím, jak jsem se dostal na koleje.“

„Říkals, že tvoje holka ošetřovala... Koho?“ Vojta se otočil na Hapalíka.

„Zasranýho fešáka.“

„Lítost, to je jen vymletá děvka zrady,“ vzpomněl jsem si smutně.

„Jaká lítost, proboha?“ zaculil se Hanzi. „Tady tě nikdo nelituje, tady ti všichni závidí.“

„Pěkně děkuju.“ Cítil jsem se jak divák na dobré grotesce a jakoby to, co se stalo, se mě vůbec netýkalo.

„Dyť ho nechte,“ řekla lasice, „je ještě v šoku.“

„Houby v šoku,“ rukou nade mnou mávl Vojta, „Má žízeň,“ řekl a odklusal z pokoje.

Hapalík si přisunul blíž židli. „Teofilo, a ten zasranej fešák to přežil?“

Musel jsem přiznat, že asi jo, protože je to repre švihadlo a ti jsou na přežití trénovaní.

Vojta přinesl čerstvě načepované pivo.

„Kdes ho vzal?“ nevěřil jsem svým očím.

„Koupili jsme bečku,“ řekl, jako by to byla samozřejmost, „na oslavu tvýho znovuzrození.“

Pomalu jsem pil a nic jiného mě na světě nemohlo povzbudit víc než právě tohle pivo. Pak jsem se složil do peřin a nechal se omývat teplým mořem spánku.

Odpoledne jsem už normálně chodil, mluvil a měl zcela světskou žízeň. Dopíjela se bečka a já musel všechno vyprávět a nebylo to nijak tíživé, spíše osvo-
bozující. Pil jsem, až jsem zase nemohl chodit, a ti kluci boubelatí mne hodili na pelest a zase přikryli, až mě to přišpendlilo, a lasice mi vrazila do pusy prášek, prý na uklidnění, že ona to zná, že člověk je takový vyšinu-
tý a bude se to k němu vracet, až se z toho pak pozvrací, a pak to bude teprve v pořádku, pak může vstát a jít mezi lidi, že teď mi nezbyvá nic jiného než čekat, čím
drastičtější léčba, tím větší šance na vyblití mozku, jednou se člověk prostě musí vymazat ze světa.

A měla pravdu. Protože Týna se ke mně vracela v jakýchsi divných návalech celé příští tři dny. Dostával jsem diabetickou stravu, přiděly piva a pravidelně patáček pod jazyk. Pak byly chvíle, kdy jsem nevnímal sám sebe, a když jsem přicházel k vědomí, divil jsem se, co dělám u klavíru ve společenské místnosti zrovna o půlnoci, nebo proč kouřím jenom v pyžamu na dvoře. Pak se mi ty chvílky vědomí začaly čím dál víc prodlužovat. Když třetí terapeutickou noc přišla lasice jen v průsvitné noční košilce a přešla kolem oken

a venkovní lampy ji prosvítily jak rentgen a přisedla si na postel a zkoušela mi čelo a já dělал, že spím, a ona šupla pod peřinu a byla studená z chodby, ale brzy se zahřála a nic neříkala, když si na mne obkročmo sedla a když jsem ucítil, že jsem zase chlap, věděl jsem, že už jsem zdravý.

77 Příští semestr Hapalík odešel ze školy. Matika prostě pro něho nebyla, chtěl točit filmy, ale ani to se mu nespínalo. Po letech jsem ho jednou potkal před Albertem. Vypadal jak bezdomovec a já měl trapný pocit. Prohodili jsme pár frází o životě. Nic závazného. Vyměnili jsme si čísla mobilů, ale ani jeden z nás tomu druhému nezavolał. Ještě jednou jsem ho zahlédl v jedné boční uličce u auta pečovatelské služby, jak roznáší jídlo důchodcům. Stál u branky honosné vily a bavil se s láskyplným pohledem s jednou babičkou a vypadal spokojeně.

Lasice se vytratila neznámo kam, a těžko ji hledat, když jsme neznali ani její jméno.

Po několika letech, to jsem byl ještě na škole, jsem se dozvěděl, že Týna v tu dobu, co jsem s ní žil, už byla s Kalným těhotná a celé břímě osudu vzala na sebe. Přerušila studium, a i když jsem se s ní snažil setkat, nepodařilo se. Kalný se nerozvedl, nevzal si ji a žije se svou původní rodinou. Týna i s holčičkou se po revoluci vdala za jednoho navráťivšího se Čechoameričana, má s ním syna a krásnou rodinu. Učí na soukromé střední škole a zdá se, že je šťastná.

Přízrak lásky

Stál jsem na výpadovce v Bohunicích nedaleko od konečné tramvaje číslo šest a statečně mával na sem tam jedoucí auta směrem na Prahu. Byl pátek, něco po čtvrté odpoledne, a já měl za sebou ten jeden ze zbytečných dnů, ve kterém jsem se stával ze studenta pedagogické fakulty obyčejným vojínem, pouhým masem vykonávající povely, živou loutkou vedenou vychlastaným hlasem našeho „táty“ podplukovníka. Ono vstávat po dva roky každý pátek v pět hodin po večírku, vyklopýtat na Kraví horu, kde stál komplex podlouhlých přízemních baráků zbouchaných z dřevotřísky a papundecklu zvaných vojenská katedra, obléct si maskáče, obout se do neprošlapaných škrpálů, kterým se bůhvíproč říkalo kanady - jednu jsem měl menší, ale za celé dva roky se mi nepodařilo nesourodý pár vyměnit - a nechat se buzerovat od šarží až do stavu, kdy ne-

víte, kdo jste, a přestanete se ptát, proč tady jste, nebylo nic moc, ale dalo se to ustát.

79 Stál jsem směrem na Prahu celý rozdováděný v obleku, který se mnou absolvoval taneční, přijímačky, imatrikulační ples a všechny zkoušky, na zádech vojenský batoh s civilem a jedinými lakýrkami, které jsem kdy v životě měl. Mával jsem se zdviženým palcem na ty vyleštěné osobáky, které jen profičely kolem.. Zprvu jsem stopoval i nákladáky, ale když jsem viděl, jak se nemotorně batolí, jak jejich motory řvou i do nepatrného stoupání a z výfuků se jim valí mazlavý, nedýchatelný kouř, raději jsem toho nechal. Představa, že bych se měl s nimi táhnout pouhopouhou šedesátkou celé tři hodiny a nechal se po celou tu dobu otloukat kovovými výrůstky příšerně drnčící a roztřesené kabiny, mě tak deprimovala, že jsem je prostě nestopoval. Klidně jsem tedy riskoval, že tady ztvardnu do noci, ovšem s nadějí, že mi zastaví nějaký prima sportáček s chlapíkem – takový ten poctivý, úspěšný typ – a bude děsně spěchat.

Liboval jsem si v té luxusní představě a radostně jsem stepoval u svodidla. Tehdy mi stačilo, aby třeba povylezlo z nabubřelých dubnových mraků slunko, a já říčel radostí. Byl bych snad schopný každému, kdo mi nezastavil, se uklonit nebo mu poslat dopis, v němž bych se omlouval za svou drzost, že jsem se opovážil před něj vztáhnout ruku a že stejně nemělo cenu zastavovat, protože jsem jen nevycválaný fracek, a navíc nespolečenský moula, který by se tutově s vámi pohádal, a vy byste se pak šířal svou idiotskou dobromyslností.

Tak jsem dál podupával na zaprášené krajnici a otisky mých tenisek se rozvinuly na lajně asi padesáti

metrů, což mohlo budit dojem, že tady mají vyhrazený stop jen ti, co nosí číny.

Když už jsem začal být kapánek nervózní a dostavily se vtíravé pocity, že je na mně něco divného, něco v nepořádku: třeba, že jsem od pasu dolů nahý nebo že hraji neslýchaně falešně na trubku nebo že mi visí za límcem obnošeného saka známka pro psy – tak tehdy mi zastavil nějaký ulízaný dědula v bílém stejšnu kombi.

„Kam jedeš, mladej?“ zeptal se stařík.

„Do Prahy, jedu se ženit,“ odpověděl jsem.

„A jo, tak pojď, chudáku,“ chápavě řekl dědula, naklonil se a pootevřel dveře u spolujezdce.

To auto byla dřív snad sanitka (jistě, sanitky jsou taky auta), ale s tak nemožně bzučícím motorem, že jsem to nevydržel dál než k Devíti křížům, kde jsem se nechal vyhodit.

80

Hned jsem si dal jednoho ruma s kolou, protože byla taková zima, že mi málem slezly nehty a vypadaly zuby, jak o sebe drkotaly.

U motorestu to bylo přece jenom snesitelnější. Mohl jsem si totiž vybrat značku vozu a hned otipovat lidi, jestli mě vezmou, nebo ne. Zalíbil se mi senzační fiat Uno; to se ví, nějací východní Němci. Zaklekl jsem do pomyslných bloků pod stříškou u vchodu a čekal na výstřel německé konverzace. V hlavě jsem ze všech sil otáčel mozkovými závitů, abych z nich vyšrouboval podmiňovací způsob slovesa können. Mezitím co jsem tak čekal a vrtal se v hlavě, mi uješlo asi deset škodovek s pražskou poznávací značkou a navíc pár kamionů. Ale ti dálkaři by mě stejně asi nevzali, protože – jak mi sdělil jeden zkušený stopař – to mají přímo zakázané.

Pak mě napadlo, že v tom bufetě, co kolem něho musí všichni projít, by mohla prodávající vědět, kteří jsou Němci. Šel jsem se jí zeptat – samozřejmě s uctivostí, pokorou a úsměvem Belmonda vystupujícího z letadla společnosti Pan Am. Byla mi podána upovídaná informace s množstvím pokašlávání, chrchlání a posmrkávání, ze které jsem vybral to nejzávažnější: jsou plně obsazeni, je to celá familie. Trochu mě to vnitřně rozhodilo, možná že k tomu přispěly ty nelibé doprovodné zvuky. Zůstal jsem stát tedy vnitřně rozvztekaný, v obličeji přemýšlivý a zarputilý. Ta paní to asi postřehla a ukázala mi na jiného pána, který jede do Prahy, je sám a je zábavný. Dotyčný šofér právě vycházel a zdravil prodavačku. Ta nepřiliš hezká žena v důchodovém věku a poměrně hustým knírem pod kupodivu seriózním nosem na něho kývla a domluvila mi odvoz. Poděkoval jsem jí gestem, které jsem obkroukal od Lendla, když vyhrál zápas a děkoval se publiku.

To bylo už tak kolem osmé večer, pěkně se setmělo a ochladilo. Takže jsem byl rád, že tady nebudu tvrdnout a že mohu sedět v pekelné kabině vyžilého Barkasu 1000 vedle menšího řidiče, který si odžil asi tak čtyřicet let. Chvilí jsem se bavil pozorováním málem komického kontrastu mezi jeho malinkou prošedivělou hlavou a obrovskými svalnatými rukama, které svíraly volant s takovou bezstarostností, že mi to připadalo, jako bychom byli na labutích, na té poutové atrakci, a volant byl jen páčkou letního odpoledne. Ten chlapík s malými ústy a bezmála černošsky bílými zuby něco neustále vykládal, ale přes ohromný klapot ventilů jsem mu ani zbla nerozuměl. Snažil jsem se odezírat, ovšem výsledek byl podobný, ne-li shodný.

Tak jsem jen seděl, díval se na něho, sem tam jsem pokýval hlavou – jako že je to jasné – nakráple jsem se smál, když radostí bušil do volantů, anebo jsem jen tak, spíš pro sebe, řekl: „No jo.“

Tvářil jsem se zrovna tak jako on, ale víc distingo-
vaně. No zkrátka tak idiotsky, jako když si jdete ke
tchyni na návštěvu vypůjčit padesát tisíc.

Asi po dvou hodinách přikyvování, beznadějného
rozhazování, nesouhlasného kroucení a odvrhujícího
mávání rukama se řidič strnule zahleděl někam do sebe,
jako když zjistíte, že vám mezi zuby zůstalo kus masa
od včerejšího oběda, a zajel na odpočívadlo U Rybiček.
Vypnul motor a líbezně se na mě usmál. V té chvíli mi
samovolně secvakly půlky zadnice a jen jsem čekal, až
vytáhne z ušmudlaných kapes sáček bonbónů a tabulku
čokolády a řekne mi, že to všechno může být moje.

„Musím dolít olej,“ řekl otráveně, ale s takovou gra-
ciózní lítostí, že jsem okamžitě uvěřil tomu, že za to
opravdu nemůže a že tato zastávka není OPRAVDU
plánovaná.

Vyskočil ven a já taky. Vydal se směrem k maďar-
ským kamionům, které jsem v tom rozrušení přehlédl.
Nepřehlédl jsem ovšem postavičku, která se motala
kolem naleštěného žigulíku a která se se zaváháním
vydala ke mně. Z rozepnuté péřové bundy chlapíko-
vi vylézalo kulaté břicho a korunu nesourodosti mu
dodaly vojenské kalhoty s lampasy. Propánakrále, já
mu málem zasalutoval, když mě oslovil. Ptal se, jestli
rozumím autům. Načež jsem mu odpověděl jak me-
chanik od Forda, co s tím krámem má. Celý se příkr-
čil, jako by ho sjel podřízený, a řekl, že neví.

„Tak já se vám na to mrknu,“ skoro jsem na něho
zařval.

Dal mi do ruky svítilnu, se kterou jsem se zalomil pod kapotu, a dělal jsem, že tomu rozumím.

Říkám mu: „Zkuste to natočit.“

Hned šupl do auta a párkrát brnkl do startéru. Civěl jsem dovnitř jak koza do hodin. Když pak ke mně zase připochoďoval, řekl jsem mu, že s tím dneska neodjede. On na to, že se v tom šťoural a že si to myslí taky, protože, podle něho, mu nedává benzinová pumpička. Jak jsem slyšel o pumpičce, tak jsem střelil jen tak od oka: „Bodejť by vám dávala. Asi máte ucpaný filtr, nebo něco s membránou.“

„Membrána vyměněna před týdnem!“ předpisově zahlásil a srazil k sobě podpatky, až to cvaklo.

„Tak to je ten filtr,“ utřel jsem si ruce do nějakého hadru, který mi podal.

„S tím dneska neodjedete.“

83 Mezitím k nám přišel šofér z barkasu, který vyškemral od Maďara olej a dolil ho. Zeptal se toho zkroušeného lampasáčka, jestli nepotřebuje pomoc. Ten se trochu zbrchal, hodil se do „haptáku“ a žádonil o odtažení. Ale ono to nešlo - na dálnici se tahat nesmí. Pak ještě jednou zažadonil, jestli by alespoň nemohl vzít do Prahy jeho snachu s děckem a jestli by mu nezavolal nějakého servismana, nebo odtahovou službu. Šofér jen mlčky přikývl. Z naleštěného žigulíku, jako by celý rozhovor slyšela, ihned vystoupila mladá dáma s děckem v náruči a žoviálně děkovala. Její tchán vytahal na silnici asi pět tašek, já s řidičem jsme se jich chopili a naskládali je dozadu barkasu. Protože vedle řidiče a chraplavého motoru bylo jen jedno místo, zalezl jsem si s teatrálním gestem - co bych neudělal pro bližního svého - mezi kufry a nějaké harampádí. Táhl tam jak mezi lopatkami větrného mlýnu, ale já se

schoulil jak kočka na gauči a za pravidelného kodrcání jsem zadřímával.

Probudil jsem se až v Praze. Šofér bušil do kapoty a pobízel mě ven. Šlo to nějak ztuha, ale po krátkém boji s prokřehlým tělem jsem se vylomil doprostřed parkoviště. Snažil jsem si narovnat záda a netušil jsem, jestli jsem zkroucený z té kočičí polohy nebo z nenadálého zajetí šedých paneláků. Šofér překotně tahal z útrob barkasu všechna zavazadla a skládal je přede mě. Pak jich valnou část bafł do svých pracek a pokynul mi, abych učinil totéž se zbytkem a následoval ho. Zamířil k jednomu z nesčetných vchodů, kde na nás čekala dáma zaobírající se svým potomkem. Všichni jsme pak vyjeli výtahem do druhého poschodí. Dáma zazvonila. Během chvilky, kdy i já jsem byl pozván na kávu, nám otevřela kulaťoučká paní v lesklém domácím úboru. Dáma na ni okamžitě spustila bublající přívál slov.

84

„Maminko, no představte si, co se nám nestalo. Jeli jsme s tatínkem po té dálnici a najednou...”

Mezitím co ze sebe chrlila pitoreskní detaily té zatrápené historie, jsme s řidičem na sebe pokukovali a skromně krčili rameny.

„A tak jsem je pozvala na kafe,” dokončila dáma. „Vid', že jim ho uděláte.” Dáma se zatvářila radostně a zároveň provinile, což vypadalo, jako když si baronka s chutí odplivne a pak zděšeným baronům udělá pukrle. Paní domácí nás vpustila dovnitř a usadila do obývacího pokoje. Sedli jsme si na gauč ke konferenčnímu stolku, na který paní domu začala okamžitě snášet všechno, co se dalo okamžitě jíst. Tak jsme se šoférem křupali sušenky Party, mlsali čokoládové bonbóny s ovocnou náplní a čekali na kávu. Když jsme se vrhli

na brambůrky, uslyšeli jsme z kuchyně neklamné pís-kání konvice. Řidič se radostí plácl do stehů a poký-váním své dětské hlavičky mě ujistil, že je všechno v „olerajtu“. Pak vešla do pokoje paní v onom lesk-lém úborku a za nekontrolovatelného štěbetání – vy-jste tak hodní a kdesi cosi – nám servírovala malinké hrníčky s kávou. Když docinkaly hrníčky o stůl, nobles-ně zašvitořila: „Nezlobte se, že vám nedávám PRESSO, ale ještě jsem si nezvykla na ten SUPERvynález.“

Neřekl jsem na to ani půl slova, ale šofér tu ženu, která tak před třiceti lety musela být krev a mléko a která byla zřejmě vychována pro stloukání másla, tak on tu novodobou selku ujišťoval, že má ze všeho nejraději pořádného turka. A na důkaz své vášně si hned usrkl a popálil si jazyk.

85 Dopil jsem kávu, a když se řidič prořekl, že jsem jenom stopař, jinými slovy příživník na cestě, uctivě jsem všem poděkoval a v tichosti se vymanil z toho zážitku lidské pomoci zpět na ulici, abych se přesunul na Žižkov, kde na mě čekala má dívka, zítra již žena.

Vešel jsem do metra a jako každý správný ignorant času jsem hledal hodiny. Visely ve vestibulu u vchodu k nástupišti a vteřinové plíšky přepadávaly k blížící se půlnoci. Sešel jsem dolů, sedl si na poslední schod a najednou jsem cítil, že jsem celý opotřebovaný a zchátralý. Říkal jsem si, že toho trmácení a různých proher už bylo dost, že je načase, abych se dostal do normálu, abych každý den jedl teplou večeři a ráno oblíkal čisté ponožky, abych v neděli jezdil s houfem dětiček do ZOO.

Sníl jsem o své holce, se kterou jsem si psal tři mě-síce a jejíž obličej jsem znal jen z fotografie. Vybavoval

jsem si ten pocit, jak dychtivě jsem se ptal den co den u správčové kolejí, jestli mi nepřišla pošta, abych mohl jak romantický fetiš nasávat vůni naparfémovaného papíru, abych se dotýkal prsty jak vzácné relikvie otisku její rtěnky na konci každého dopisu, abych zažíval to opojné chvění při čtení kudrnatého dívčího písma, který ze mě udělal drogově závislého na slovech milostných dopisů.

Z mého nastřeleného oparu budoucího příslibu mě vytrhlo drnkání na kytaru. Drnkání, které se neslo po eskalátoru a které obydlovalo svou Cizí ženou v cizím pokoji opuštěnou stanici Budovatelů. Parta šesti mladých si ke kytaře pobrukovala, podupávala, hádala se, vrážela do sebe, cinkala litrovkami, smála se, podpírala, uklidňovala se a zároveň rozohňovala, vybuchovala smíchy, nalívala do sebe jablečné víno, někteří našlapovali na špičky, protože se jim chtělo močit, jiní rozhazovali rukama, protože chtěli něco dokázat.

86

Přišli ke mně a mladík, který měl přes úzká ramena přehozený černý hábit a hrál na kytaru, mi řekl, abych ji podržel, že on jde smocit koleje. A když už jsem tu kytaru držel, tak jsem ji naladil. Ostatní se trochu uklidnili a prapodivně ztichle mě obstoupili. Dívka s vypoulenýma očima, černými vlasy až po zadek přistoupila těsně ke mně a povýšeně, jak svému dvornímu šaškovi řekla: „Hraj.“

Všichni se začali řehtat, svíjet smíchem a dorážet, abych hrál. Projel jsem struny a měkce melancholicky jsem začal zpívat: „Jen pro ten dnešní den stojí za to žít ...“

S noblesou zašlých let se popárovali, zavěsili se do sebe a ploužili po leštěném mramoru. A ten pod jejich šoupáním a tichým odevzdáním jakoby si vzpomněl

na svůj vulkanický zrod a z vděčnosti za tu odumírající vzpomínku začal sálat a šířit kolem sebe nenápadné teplo. Teplo, které prostupovalo přes podrážky do chodidel, do lýtek, do kolen, přes stehna do břicha, přes páteř do hlavy a do očí, které zjihly a spokojeně se odevzdaly jiným očím. Hrál jsem a měkce vystřelil šíp letící savanou, hrál jsem a do vázy jejich sevření jsem natrhal slunečnici van Gogha, která se každý den otáčí za sluncem. Dohrál jsem a byl smutný, dohrál jsem a byli ztichlí. Tak jsme tam jen stáli a nikdo nevěděl, co se to vlastně stalo. Co se stalo, že všichni mluví šepem. Co se stalo, že přišla ke mně dívka s těma vypoulenýma očima, dala mi pusku a zeptala se mě, co tady dělám.

„Zítří se žením,“ odpověděl jsem.

87 „Mám doma na zahradě kabriolet, asi už je poslední,“ odpověděla.

„Já vím,“ řekl jsem.

„Musím ho umýt, je strašně zablácený,“ řekla.

„Tak proč jezdilas schválně do kaluží?“

„Jen tak,“ pohodila hlavou, až mě její vlasy přelétly přes obličej. „Líbilo se mi to. I to, jak nám vítr rozčuchal vlasy.“

„Jsi vdaná?“

„Ne.“

„Ale tehdy jsi byla.“

„Už nejsem.“

„Co bylo s tím volantem? I když jsem s ním točil, abych jel, kam chci, stejně jsme jeli jinam.“

„Nevím,“ řekla, „asi se něco pokazilo. Spravíš to?“

„Měl bych, že?“

„Jasně že jo.“

Do stanice vjela vlaková souprava.

„Nepojedeš s námi na koleje?“ zeptala se.

„Ne,“ smutně jsem se usmál.

Stoupla si na špičky, dala mi druhou pusu a rozběhla se za kamarády do vozu. Ve dveřích se ještě otočila.

„Ten kabriolet je ale modrý,“ stačila ještě říct, než se zavřely dveře.

„Vždyť já přece vím,“ řekl jsem za ujíždějící soupravou a připadal si jak Mastroianni v Přízraku lásky.

Dojel jsem na Hlavní nádraží, nasedl do nejbližšího vlaku k nám domů a cestou jsem vyhazoval z okna dopisy na inzerát. Letěly a vznášely se tou chladivou nocí, jako by byly určeny k svému vlastnímu životu, ve kterém nikdy nedopadnou na zem, k životu ve větru.

O prázdninách jedenadevadesátého roku jsme vyrazili s Vojtou a Nohálem do Španělska. Vojta přešel už ve druháku na jiný obor, Nohál ve třetáku přerušil studium, já jsem neudělal před dvěma lety děkanský termín z teorie množin a už to vypadalo, že na škole skončím, ale přešel jsem na jiný obor do kruhu k Vojtovi. Po revoluci jsem nadrzo zažádal o přijetí do čtvrtáku zpět na matiku a ono to prošlo. Teorii množin jsem už nemusel dělat, protože můj nový kruh už tu zkoušku měl ze třetáku. Takže Vojta i Nohál měli už po státnicích a já jsem musel jít ještě koncem prázdnin na státnice z pedagogiky, na kterou jsem se vykašlal, protože jsem drtil jen matiku. Jeli jsme stopem, a protože celý svět obdivoval naši sametovou revoluci, stačilo si přišít na batohy naše vlajky a vše šlo jak po másle. Ubytovali jsme se v hotýlku, který nám někdo doporučil. Stál za vesnicí na hranici bída a bohatství, nebylo z něj vidět na moře, ale zato byl poměrně levný.

„Neber si to, Vojto, nějak špatně, ale pro tebe jsou ty Španělky prostě malé“. Pihatý Nohál zívnuł a pohodil ruce na opěradlo. „Koukni na ně, na osoby.“

Před hotelem po bílém dláždění se producírovaly dvě ženské zabalené do černých hader.

„To nejsou žádné osoby,“ odfrkl Vojta, „ale trpaslíci ženskýho rodu vracející se z vodpolední hokny, aby se mohly doma umejt. A pak budou hledat dvě hodiny šuflata s těma největšíma šteklama. A to všechno jenom proto, aby se nemusely zahazovat večer s takovýma prckama jako seš ty.“

„Hod' se do klidu, brácho, prostě seš naštvanej, že jsme vyrazili do země, která je předurčena menšímu vzrůstu a kde o velkého bimboucha nikdo nezavadí ani motykou.“

„Co to je za pitomost?“ přehodil jsem nohu přes nohu. „Zavádit o někoho snad pohledem nebo něčím, co má spojení, byť i vzdáleně, s čidlem zraku.“

„Teodore,“ Nohál se povystrčil na plastické židli co nejvýše, „když někdo... (ach ta jeho šílená, předlouhá pomlčka v jeho výkladu), když se někdo promenáduje před hotelem, jehož průčelí je vykládáno červeným mramorem, v umorovaných hábitech s motykou, pak, mám jen takový pocit, je vcelku výstižné říct, a to z několika důvodů, že o našeho pantátu nezavadí ani motykou.“

Obrátil jsem se zpět na ty ženské, které už zmizely za bazénem a splývaly s trnitými bezlistými keři. Ze-
předu a z boku bylo vidět jen široké sukně a zapráše-
né přehozy, které plandaly v nepravidelných cárech až
k lemu sukně, ale po motyce ani stopy. Teprve zezadu
se vynořovaly dvě tyče tvořící třetí nohy, dvě motyky
nesené plochým kopálem nahoru, dva nástroje šikov-
ně kryté ploskatýma nohama.

„No jo, tak šikovně se stydět za práci jsem už dlouho neviděl.“

„Neodbočuj, Theodore. Prostě sis těch motyk nevším.“

„Proboha, co mohly kopčit,“ zhrozil se Vojta, jehož papínek byl předsedou jednoho velkého družstva, a tudíž i on sám mnohdy byl vtažen do polnohospodářství, a seznámil se tak s tvrdostí matky země. „Dyť je to tady samej šutr.“

„No a mezi těmi šutry rostou olivy, víno a další pochutiny, které v naší černozemi nemaj šanci dozrát.“

„A v zimě je spálí mráz.“

91 „To je nuda, to je nuda.“ odvrátil jsem se od Vojty a Nohála a srkl si malý lok Bloody Mary. Odvrátil jsem se od hotelu s rychlovýtahem, úzkými chodbami pokrytými červenou dlažbou a oblepenými vroubkovanými tapetami a sledoval nízkou zídku, která byla opakem tohoto štíhlého tříposchodového výtvoru za mými zády, výtvoru s přesně opracovanými kusy bílých a rudých balvanů, s přesnou linkou spár, výtvoru s nekompromisně pravoúhlými kouřovými okny. Díval jsem se na ty všemožné tvary sesbíraných šutrů, které někdo poskládal na sebe tak umně, že do sebe zapadaly a škvíry mezi nimi nebyly o nic větší než u našeho hotelu. Bylo s podivem, jak dokonale dokázala oddělit tato mrzká zídka život před a za hotelem. Stačilo vlastně jen pár kroků, aby se člověk bydlící v pokoji se sprchou, s balkonem vystrčeným k moři a neslyšnou klimatizací objevil na zaprášené zemi, aby škobrtal mezi ostrými kameny, aby se musel ohnout pro střepec scvrklého vína, které se plazilo u šedých bagančat a kterému se nedostávalo jakéhokoliv vzrůstu. Stačilo jen tuto zídku překročit a zamotali jste se do lepkavých pavučin, které byly nataženy mezi olivovníky a hromadami jakéhosi nesourodého brajglu, zakopávali jste o prázdné flašky od Coca coly, piv, vína, nepříjemně jste došlapovali do vetších hader, které se přilepily ke špíně na zemi. Jen kousek za zídkou byl svět špíny a bordelu, odkud byste co nejrychleji chtěli odvrátit své navoněné tváře od tlejících zdechlin koček a potkanů zpět do navoněného hotelového pokoje. Prostě to chtělo ještě jednu Krvavou Mařenu a zapomenout na chudákování.

„To máš třetí? Teofilo?“ zaskřehotal Nohál.

„Jenom doufám, že se pro tebe nezačne příliš brzo smrákat,“ prohrábl si rudého ježka na hlavě.

„Bez obav, Irčane, jestli se tady v té přetopené nudě začne něco dít, budu jak ryba.“

„Hohó,“ zaburácel Vojta. Jeho diskařské prsní svalstvo, které den ode dne rudlo do přepálené hlinky, se zalívalo potem. „Včera byls ryba až moc.“ Rozepnutými cípy košile mával ze strany na stranu, aby si zchladil pupek. „Hele, pan ředitel se blíží a blíží se k nám.“

Dopil jsem drink a nečekal, až se tlustoučký plešoun přibatolí k našemu stolu na terase, a zamířil jsem k bazénu. Setsakramentsky nízké a dlouhé schody, na které nevycházel krok, mnou hodily na stranu a jen tak tak jsem to vybral od kaktusů. Jak mrtvola jsem sebou plácl do vody. Pod hladinou jsem se obrácel, motal jsem se u dna a co nejrychleji střízlivěl. Jedinou záchranou sejevily dvě Angličanky, které se smažily celý den u opačného rohu bazénu. Tlustá matka s tlustou dcerou v jednoduchných plavkách, ve kterých se musely příšerně potit, dvě hromádky sádla, které se na nás přece tak roztomiloučce culily. Dvě líbezné hrochyně, které mě mohly zachránit.

Vybublal jsem k hladině a vyškrábal se na betonový sokl. Z vlasů mi stékaly hektolitry sladké vody, slepence kadeří zaclonily zrak a už jsem se usmíval jak nejhodnější synek, jak vlezdoprdelkový šampión. Bez brýlí jsem viděl jen dvě rozmazané koule v plavkách ležící na plastových lehátkách.

„Hááj,“ setřel jsem vlasy z čela a nasadil úsměv blbečka. Výhled mi zastřely malé nohy v navoněných kalhotech, na hlavu padl stín.

„Buenos dias,“ ozvalo se shora.

Oči doostřily, co to šlo. Nade mnou stál rodilý Španěl,

ředitel hotelu, vlastním jménem Miguel Nějak, byl bez saka, jen v nabělené košili s krátkým rukávem, límeček rozepnutý, povolená široká kravata s modrými puntíky, kravata, která se svým cípkem rozvalovala na baňatém břiše, stál u mě, na soklíku, tyčkovité nohy trčely z běžových kalhot a výhruzně tlapaly do loužiček z mých vlasů.

93 „Buenos dias, pane řediteli.“ Přes jeho „přemilou“ plešku jsem zahlédl své „přátele“, jak se dusí smíchy. „Jak se máte? Ehm, pěkný den, že jo? A co vaše žena? Pane řediteli, musíte ji ode mne určitě, ale určitě... co, abych tak řekl, co nejsrdečněji pozdravovat.“ Rukou jsem poplácával jeho dokonalé semišové botky. Víte, ten první večer, ehm, udělala na mne velký dojem. Myslím, že je to pravá Španělka. A vy, opravdu, ééé-éé, můžete, nééééé, vy určitě jste, jak byste taky mohl nebýt, že, ehm, šťastný člověk, že máte tak, éééé, tak grandiózní,“ plác, plác po semišce, „tak velkolepou, tak fatálně španělskou ženu.“

„Gracias,“ řekl ledově.

„Není zač,“ uklouzlo mi.

„Slyšel jsem, že včera byly nějaké problémy.“ Semišky poodstoupily a sestoupily z rantlu. Měl jsem dojem, že ředitel couvnul jen proto, aby se mohl rozběhnout a skopnout mě zpět do bazénu. A Španělé kopat umí, to ví každý.

Matka s dcerou se zahalily osuškami a s jistou povýšeností odešly.

„O nenée, jen... jak bych to..., jen takové malé nedorozumění, víte má zásobárna slov není tak mohutná, chtěl jsem říci, cha chá, velká. Má angličtina a španělština nestačí všem jemným, ehm, sakra, nuancím, a tak mohlo dojít k malému nedorozumění mezi mnou a panem recepčním. Úplně jasně jsem si dovedl představit toho

malého skřeta za přepážkou, jeho úzký ksicht a přeražený nos, jeho napuchlé pysky, jak drmolí velmi teploučký a hřejivý bonz, jak se jeho kostěná záda ohýbají při každém slovíčku a jak jeho dravčí pařáty vykreslují řediteli ve vzduchu „tu hrůzu“.

„Ovšem to jsme si vysvětlili a teď už není žádný problém.“

Pan ředitel smutně koukal. „Vy jste se koupali po půlnoci v šatech a dělali jste hluk,“ říkal to tak vláčně, že mu to snad bylo i líto. „A lidé si stěžovali, nechtějí platit.“

„Ale budou muset, že?“ řekl jsem vítězoslavně.

„Si si.“ Řediteli prolétl přes levý koutek semknutých rtů stín škodolibosti. „Ale nesmí se už nic takového opakovat.“

Zdálo se mi, že i pravý koutek úst se přidal k povýšené škodolibosti levého.

„Jinak budete spávat tam,“ prstíkem ukázal za kamennou zídku a měl se k odchodu. **94**

Co nejrychleji jsem vyskočil z vody, až jsem si brkl po rajčatech a vodce, a mokkými šlápotami dohnal ředitele.

„Mohu vám slíbit, Her Schef, že se to už nebude opakovat.“ Zlehounka jsem mu připlácl ruku na rameno.

„Si, si,“ mračil se, ale moc mu to nešlo.

„Mohu vás pozvat na drink?“

„Ach, vy Češi,“ konečně se rozesmál jako člověk.

Před vchodem do baru jsem se stačil otočit na Vojtu a na Nohála a dát jim znamení, aby byli v klidu, že je všechno v olerajtu.

V mokřích plavkách jsem pak pleskl na koženou barovou židli hned vedle pana ředitele a spokojeně sledoval malého skřeta, který měl dneska, po noční směně v recepci, službu v halovém baru.

„Mám pocit, že jsem vás posledně viděl pít irskou whisky.“

„Si, si.“

Každý se cítí být polichocen, když si někdo vzpome-
ne na jeho slabůstku.

„Ach, vy Češi,“ zářil pan ředitel. „Luisi,“ přivolal ředitel číšníka práškače.

„Luisi, jednu irskou whisky a jednu Bloody Mary,“ rozverně jsem objednal.

Luisův nos se prodloužil až k bradě, odulé rty se vyfoukly, smrtelně vybledly a oči mu podlil žlouten-
kový hnís.

„Co pije, Luis?“ naklonil jsem se k řediteli.

„Ouzo.“

„Cože?“ Nevěřil jsem. „Anýzovku?“

95 „Má předky z Řecka,“ odfrkl si ředitel, jako by Řeko-
vé byli pro něj jen plebs.

„Tak to pak jo,“ řekl jsem chápavě. Naklonil jsem se
přes bar a zavolal na naježená záda: „Luisi, ještě jedno
ouzo pro vás.“

A najednou se otočil mladý usměvavý muž a o pře-
kot drmolil něco řediteli, šermoval rukama, naléval
drinky, ukazoval na mě, pak předvedl, jak jsme se vče-
ra drželi pod krkem, pak ukázal na moje mokré plav-
ky, pak na sklenice a pak se se smíchem sesunul pod
pult. Opravdu nevím, na co se lidi učí jazyky.

„Ach, vy Češi,“ zopakoval ředitel. Spokojeně se roz-
valil na pultě. „Máte málo peněz, ale,“ zaculil se nad
svým výjimečným pozorovacím talentem, zatetelil
se, mírně se narovnal a tupým prstíkem tůkal svou
holou pravdu jako kameník amatér do kachlíku na
pultě, „ale je ve vás něco.“ Sklopil španělské řasy a zá-
pěstím, z něhož vyrůstaly bez jakéhokoliv dlaňového

přechodu prsty a doutník, obkroužil ve vzduchu elipsu a kouř, nedbaje tohoto vodítka, se rozpliznul do jednoho ramene hyperboly, do oblouku myšlení fyzického myslitele vedle mě, do křivky, která se marně snažila dotknout svislé osy vědění poletujícího mimo nás.

„Něco sympatického?“ odvážil jsem se olíznout jeho vševědoucí paty.

„Si, si, ale není to přesné. Sympatičnost je až druhotná. Nemáte peníze, a přesto je rozhazujete.“

Usmál jsem se. „Si, si. Je to naše národní vlastnost. Říkáme tomu ...“ Přemýšlel jsem, jak do jakéhokoliv jazyka přeložit naše milé české fanfarónství. A to netušil, že na tuto dovolenou padlo téměř celé Prémiové spoření mladých. Teprve strach z inflace nás donutil investovat do tak finančně náročné pařby.

„Nemáte ani pesetu, a přesto se neustále chováte jako milionáři. Přiznávám,“ šéf zasunul stydlivě hlavu do podbradku, „že je to sympatické, i když chvílemi nevíme, co si myslet. Jako by pro vás neexistoval žádný problém.“

Ach, ano, ta důležitá pomlka, kdy je třeba pokývat souhlasně hlavou.

„Když Němci dělají problémy, vytáhnou pěněženku. Kein Problém. Angličani nedělají problémy, chovají se zde jako na návštěvě u nejlepšího přítele, kterého si váží, a proto chtějí, aby je pozval znovu. Francouzi dělají malé problémy a stydí se za ně. Ale vy...“ Zhluboka potáhl z doutníku, až se špička rozžhavila a suše zapraskala. Kouř vylétl jak z baculatého sířeného sudu a zasmradil celý lokál.

„Četl jsem jedno pojednání,“ pokračoval ředitel Miguel, „takovou srovnávací studii, už ani nevím, v jakém to bylo časopise.“

Do baru se vplížila tři děvčata, táhla se jako vyfouknutý dým; jaksi při zemi. Přestal jsem vnímat ředitele.

„Srovnávali v ní Židy a Čechy v kontextu evropských dějin. Pojítkem pak bylo jejich přežití jako národů v krizových obdobích.“

Děvčata kolem nás neslyšně procupitala, nebo spíše se proplížila, do nejzazšího kouta.

„Židi čelí represím se vztyčenou hlavou a nechávají se zabíjet jaksi zepředu, kdežto vy.“

Zdálo se, že holky jsou už příliš unavené, snad z horkého dne na pláži, nebo už vypily nějaký ten předvečerní drink.

97 „Uváděli příklad, kdy mistr světa v boxu, právě Čech, vyhrál svůj titul jen díky tomu, že uměl dobře uhýbat, prostě neinkasoval rány. Tak se chová i váš národ. Prostě jste se naučili uhýbat. Pokud si ovšem pamatují...“

Ty tři půvabné bytosti chvíli seděly, něco si vysvětlovaly, gestikulovaly vyzáblymi pažemi, nečekaně energicky odstrčily plastické židle a rázně vykročily.

„No a ten jediný se neohnul a vy jste ho pak upálili. Chápejte, můžete být natolik věci hrdí, ale vás to nezajímá. Máte obrovskou vitalitu a zakódované schopnosti.“

Jako tři zbloudilí pěšáci, kteří probíhají křížovou palbou, se holky prospekly za našimi zády. Zamířily k hlavnímu vchodu, ale pak rázně odbočily, zřejmě si vzpomněly, že tady vlastně nesmějí, a našláply si to k zadnímu prosklenému východu. První rázovala rezavá dívka s vybouleným poprsím, upnutým pasem, naleštěnými černými polobotkami s kulatou okovnou špičkou. Vlálo za ní několik podlouhlých cárů z nějakých starých šatů, které se zdály spíše natrhané

na pruhy než umně rozstříhané. Zamířila ke skleněným šoupačkám, ještě stačila otočit do rezava odbarvenou hlavu k ostatním.

Luis nám podal drinky. Ťukli jsme si na zdraví. Ředitel pokračoval ve výkladu charakteristiky Čechů, ale já spíše než jemu jsem se věnoval holkám.

Bílé nohy s okutými kopyty se rázně chystaly překročit práh vyleštených šoupaček na fotobuňku, ale ty dveře nějaký kretén prostě zapomněl po noci odeknout a sklo ve dveřích bylo tak vyleštěné, že tam vlastně nebylo.

„A zakódované schopnosti kličkovat.“

Ředitel Miguel pozvedl sklenici, aby si dopil zbytek whisky a potvrdil tak své teorie, ale tupý náraz dívčího těla do skla mu narovnal záda a zastavil pohyb skleničky k ústům.

„Luisi, puerto trasera!“ sykl k barmanovi.

Opatrně se otáčel za zvukem, který znal, a zřejmě ani nechtěl vidět, jak se zrzka pokoušela sebrat z podlahy, jak její rozčapené nohy připomínající údy čerstvě zrozeného hříběte soukala pod sebe, jednu ruku jako pomocnou nohu ukotvenou na zemi, druhou si držela na čele. Blondýna a černovláska s perfektně sestřihlým mikádem podlehly záchvatu smíchu a nechaly se jím srazit na kolena.

„Ach, vy Češi, snad nás nebudou slečny žalovat,“ ředitel si připlácl smrtelně studenou dlaň na čelo.

„To jsou Češky!?“

„Si, si.“

„No problem, já to zařídím, šéfe.“

Zřejmě jsem musel roztát do toho nejoslnivějšího šklebu ve svém životě, neboť se mi dostalo nejmocnějšího gesta: Bud'te tak laskav, amigo.

Nasadil jsem úsměv číslo šedesát alias Belmondo ve chvíli, kdy vchází i se svou buginou do noblesní haly soukromého baru.

„Nestalo se vám nic?“ Podal jsem zrzce pomocnou ruku, pomocnou nohu číslo čtyři.

„On je Čech,“ vypískly v novém záchvatu všechny tři a ty dvě, kterým se dařilo udržet rovnováhu, se opět skácely na kolena, na nichž hledaly záchranu.

„Ste normálně blbé,“ řekla sražená rudovláska a nabírala do tváří barvy podobající se živým tvorům.

Přijala mou ruku. Její plet' se mladě napínala pod mírně se svažujícími lícními kostmi, brada vystupovala drze dopředu a rty dětsky žadonily po něčí čerstvé krvi, rty, které chtěly zakusit nedostávajícího se, ještě teplého syrového masa. Ledabyly si prohrábala rudého ježka a silně podbarvenýma očima zamrkala jako živá panna.

99 „Půjdeme?! Plaváček si nás odvede ke stolu.“

Na mé nahé tělo, na které jsem ve své elegantnosti pozapomněl, skvostně vycenila silné zuby, nemálo podobné zaječím.

Jen periferně jsem zahlédl ředitele, jak si přehazuje vercajk z pravé nohavice do levé.

„Vedu vám tři schovanky, přátelé.“

Vojta s Nohálem se povysunuli na plastových židlích.

„Hele, Balú!“ vypadlo té nejmenší z pusy. Pohodila černými vlasy střiženými do mikáda a šla k Vojtovi pohladit si ho. „Nemáš cigáro?“

Vojta před ní cukl. „Už rok nekouřím,“ omluvil se.

„To nevadí.“ Sklátěla se na židli, vytáhla zmuchlaný balíček cigaret a zapálila si.

„Hele, Brusi,“ promluvila žlutovláska, která se uvelebila vedle mě, „myslíš, že nás Trp vyhodí?“

„Seš blbá?!“ Červenobílá Brus zalomila teatrálně zápěstí a odklepla cigaretový popel na zem. „Kdo by mu tu pakárnu za ty prachy dělal?“ podivila se.

„Kdo je to Trp?“ šeptl na mě Nohál.

Pokrčil jsem rameny.

„No šéf přece,“ řekla Mikádo a zakoulela černě orámovanýma očima.

„A proč mu říkáte Trp?“

„Hele, tak se na něho koukni,“ řekla rozvláčně Brus, které jsem hádal přinejmenším jedenadvacet.

„Vypadá jak trpajzlík na zahrádce její mámy,“ ozvala se žlutovláska, jejíž rovný nos a příkré rty připomínaly Meryl Sreepovou. Na úzkých ramínkách jí odevzdaně viselo velmi sympaticky vytahané černé tílko.

„Ukaž, stoupni si.“ Brus ukázala cigaretou na Nohála. Nohál hypnotizovaně vstal.

„Ty nejseš Trp,“ mávla nad ním Mikádo.

„Bezva, nejsem trp,“ řekl Nohál. Cítil se i přes svůj menší vzrůst polichocen.

„Hele? A co vy tady vlastně děláte?“ Naklonila se ke mně Meryl, loktem se opřela o opěradlo. Vytahané tričko se prověsilo, aby mi odhalilo dvě zdravá, kulatá, pevná, zašpičatělá ňadra. Nemohl jsem se prostě nedívat. Věděl jsem už dávno, že jsem chlap takzvaně na kozy a jakýkoliv podnět vzdouvajících se kopečků nebo pohoří či gigantické štíty schovávající se pod jakýmkoliv zahalení ve mne vyvolával touhu horolezce, který chce tohle pohoří zdolat. Byl to šokující dar podvečerního Španělska. ňadra spadlá z nebe, která jsou na dosah, ňadra určená k hýčkání a mazlení, ňadra, která vystupují z odvážné linky táhnoucí se od ramene a zanechávající po svém boku tajemství podpaží a linii radostného vzestupu. Byla to ňadra, po kterých se touží.

„Plaváček pozapomněl mluvit,“ prohodila Mikádo.

„Protože ti čumí na kozy,“ dodala pobaveně Brus.

„Hm,“ řekla Meryl. Zadívala se do svého výstřihu a ledabyle si pohodila tričko výš.

„A teď zpátky k původní otázce,“ pokračovala Brus, aniž by se hnula, „co vy vlastně tady děláte?“

„Jsme na čundru, kocóre,“ zaburácel radostně Vojta.

„Hele, Balú, a ty seš pořád tak veselej?“ zeptala se Mikádo.

„Když mám co pít, tak ještě víc, kocóre.“

Vojta Balú se celkem úspěšně dostával do role roztomilého medvídka.

„A proč mi říkáš kocóre?“ Poněkud dětsky, sladce a vtíravě, tak jak to umějí jen profesionální kokety, zamrkala na Vojtu Brus.

„Ve štatlu říkáme všem hezkým holkám kocóre.“

101

„A vy jste z Brna?“ zeptala se Mikádo.

„Si piš, bejby,“ řekl tvrdě, jak jsem ho ještě nikdy neslyšel, Nohál. Bylo na něm vidět, jak mu vzrostlo sebevědomí, že není trpaslík.

Ke stolu přitápal ještě menší trp než šéf hotelu. Bezvýrazně se zazubil a za opasek si povytáhl kalhoty, které mu hned spadly zpět pod baňaté břicho. Působil dojmem zbohatlíka, který se chlubí svým chudinským původem.

„Tak co, děvčátka, jak se vám tady líbí?“ Dětské ručičky si samolibě zaklesl do sebe a opřel o břicho. Vyhaslé oči plavaly v rosolovitém nálevu a s jistým uspokojením po nás šmejdily. Levý koutek, i přes široké otvírání pusy, se ale stahoval do opovrhující prohlubně.

„Pane Bekeš,“ vyjela po něm neohroženě Brus, „já opravdu nevím, co jste domlouval s panem Vyhnál-

kem“, mrkla na Meryl, čímž nám došlo, a později se potvrdilo, že se jedná o otce mé božské sousedky, „ale my prostě nejsme holky pro všechno.“ Brus rozpráhla bělostné ruce a jasně dala Bekešovi najevo, že s tím tady taky mohou seknout.

„No já vím,“ zažvatlal Bekeš a protřel si dlaně. „Ale situace je momentálně zlá, místní odbory nechtějí nikoho cizího. Vy tady děláte vlastně načerno a ...“

„Ale nám je jedno, jak tady děláme! Bylo dojednáno, že budeme zaměstnané jako pokojské, a ne chodit hlídat nějaké caparty šéfovi.“

Bekeš si povolil uzel na kravatě a povytáhl nezbedné kalhoty. „Zkusím ještě jeden hotel,“ utřel si kapesníkem čelo, „kde mám velmi dobré známé. Víím, že vašemu otci jsem to slíbil.“ Jeho ruka se jaksi „mimochoodem“ natáhla k Meryl, ale těsně před nahým ramenem se zastavila a vrátila zpět na břicho. „Zkuste to ještě vydržet do konce tohoto týdne,“ vyloženě žadonil.

„No to ne, pane Bekeš, kdybychom to tady měly dělat pořád, tak to se sebereme a jedeme domů stopem. S panem Vyhnálkem si to pak vyřídíte, jak chcete. Vy jste prostě slíbil, že se o nás patřičně postaráte,“ vyjela po něm Brus.

„To jste otci slíbil, pamatujete?“ přidala se Meryl.

„Jistě,“ řekl schlíple mužík a pokoušel se aspoň trochu důstojně odcházet. Ale kalhoty padaly a on je po každém kroku povytahoval, až to vzdal a spodní lem nechal vláčet po zemi.

Nohál přinesl láhev červeného vína. „Kdo to byl?“ zeptal se opovržlivě.

„Bekeš přece,“ řekly holky skoro trojhlasně a propukly v bezstarostný smích.

„A co tady dělá? Hlídače parkoviště?“

„Né, on dělá nějakýho trpa na ambasádě,“ řekla Mikádo.

„Jistě, co jiného,“ podotkl Nohál a nalil. „Dobřes mu to řekla.“ Pozvedl sklenici proti zapadajícímu slunci. „Připíjím všem krásným holkám z Československa tímto vínem a ať chutná jako právě začínající noc.“

„Toto víno ať je jasné a svůdné jak svítící půlměsíc,“ přidal jsem se.

„Na zdraví všem trojbarevným kocórum.“ Vojta pozvedl svou sklenici.

„Co to tady plácáte?“ Brus zadržovala smích. „Pojďme to normálně vypít.“

Sklenice cinkly, ústa mlaskla, krky se zvlažily a duše pookřály.

103 Kolem desáté večer jsme si to razili přes hlavní bulvár na centrální pláž. Vypadalo to, že děvčata si vzala své nejlepší šatečky. Meryl v bílé blůzičce a s širokou nabíranou sukní, po které poletovali pasteloví kolibříci a vsouvali své tenké sosáky do rozkvetlých orchidejí, Meryl s načesanou zlatou hřívou, Meryl nejzádumčivější z nich. Brus v černém triku s dlouhým rukávem a džískou, v minisukni, z pod které vyčuhovala černá tanga s krajkovým bílým lemem, místo okovaných kopyt mokašiny z matně zelené kůže, Brus s podmalovanými očima a přerudou rtěnkou, Brus poskakující kolem všeho a všech, Brus dovádívý pirot s nevyčerpatelnou energií a Mikádo v čistě sepraných plandavých džínách a modré haleně, Mikádo odvážně přepůlená v pase širokým černým řemennem s kulatou sponou, Mikádo s dětským obličejem a pusou, která nezáludně všechno znesvěcuje, Mikádo napadající na pravou nohu, na nohu, která před lety vkročila v opilsti pod jedoucí auto, Mikádo s flaškou

v ruce a my tři honáci při plavení hříbat připraveni rozevřít své peněženky a nešetřit, tři světaznalí borcové, pro které není nic nemožné, tři maníci jdoucí z průšvihu do průšvihu. Především jsme hráli na kytary až do rána. Viva España! A z okolních balkónů na nás mávali a chlastali s námi do východu slunce, do východu zkrvavených očí. Viva España! Včera po půlnoci skoky do bazénu, ovšem z dvoumetrové terasy, a to nemluvím o skocích s plastovými židlemi a lehátky, jedno pod Vojtou prasklo. Viva svoboda, svoboděnka zlatá! Ať žijí všechny otevřené krámy na protepleném bulváru! Ať žijí Španělé a jejich víno, které prodávají v papírových krabicích, kam se hrabou naši s krabicemi mléka!

„Chceš, Brusi, krabici červeného?! Máš ji mít! Líbí se ti, Mikádo, námořnická čapka?! Je tvoje! A co ty, má drahá Meryl? Dostalas chuť na pizzu. Jen jez! Ne že bys vypadala bídňě, ale trocha kalorií před koupelí přece neškodí. A chlastejte! Chlastejme! Jen ať nás, proboha, nevezou do hotelu policajti. To by šéf už nevydržel. A co by nevydržel?! Musí to spolknout. My platíme, ne on!

104

Bar, kde je bar?! Kde je Nohál s batohem?! Kde jsou plechovky piva?! Tak dělej a podej mi jedno! Nasát a zapálit si v chůzi. Nohále! Bare! Ještě jednu krabici! Co čučíte, vy spálení, bezfantazijní němečtí suchaři?! V životě jste netáhli městem? Jen tak? Pro radost? Pít a nechat pít. Tak pojd'te kolem mě, skotačivá hříbátka, podepřete svého Plaváčka, neboť jeho nožičky se příliš boří do písku a světla hotelů ho oslepují až na práh bolesti, pojd'te sem, koťátka, ať si s váma mohu připít na to tmavě fialové plátno nad námi. Nasávejme! Někde se přece musí zúročit ta léta dřiny, ty prochlasta-

né miliony. Nikdo ať nestrádá žízní, ať nikdo nebrečí pro pár rozlitých kapek vína! Ted už máme, co jsme chtěli! Plný batoh chlastu! Hod' ho na tu loďku, Bare! Budeme mít plovací bar, Plaváčkův bar vás zve na koupel s nekonečnými krabicemi vína! Jedna krabice za pusu! Jak jste lačná, koťátka! Jak vám svědčí nahota! Jen se klidně přitiskni, moje kometo Meryl, zaklesni se nohama kolem boků. Meryl sladká ve slané vodě. Rudé víno jako speciální šampón na tvé vlasy zářící jak úplněk. Dej mi napít z tvého krvavého Měsíce. Ať tvá ňadra chutnají po víně a po soli. Pluj, loďko vychlastaná, a ty, poutníče, řekni Lakedaimontským, že my tu živí stojíme a milujeme se, jak zákony kážou nám! Nasáváme v objetí medúz! Tvůj jazyk je jako hádě vykoupané v portském. Bar je prázdný! Vzhůru na břeh! Nebo vystřízlivíme! Cože hledáš? Blůzičku?

105 Kašli na ni! Je někde zavátá. Na, tady máš mou bílou, skvostnou košili. A pozor! Poslední mokré překvapení. Šampaňo! A tref se, Balú, špuntem do nebe. Roztrhni ten samet na obloze. Udělej další díru do té fialové deky. No jen se podívejte, kolik děr, kolik hektolitrů šampaňských už tuto noc bylo věnováno svobodě, kolik špuntů protrhlo oblohu. Meryl! Nech tam kapku! Sakra! Musíš všechno vychlastat sama?! Krásko, dyť tu nejseš sama! Tak mi ji hod'! To víš, že si ji sežeru! Panebože můj kotník!! Dyťs mě mohla zabít! Jak by se ti líbilo někoho zabít?! Nebo si chceš vyzkoušet, jaké to je být mrtvá? Tvé bělostné hrdlo vybízí k nakousnutí, stačí jen tak zmáčknout. Chápeš, drahá, žes mě mohla zabít?!"

„TEODORE!“ Vojta odtrhl mé ruce od jejího krku a odmrštil mě od ležící Meryl.

„Fuj, málem jsem ji uškrtil.“

Posadil jsem se a chvíli hleděl na své ruce, které jsem nepoznával, ruce, které patřily nějakému neznámému démonovi. Na chvíli jsme všichni vystřízlivěli. Doplazil jsem se k Meryl.

„Pojď sem,“ podával jsem jí ruku.

Ležela bílá na bílém písku, kolibříci na mokré sukni dál ucucávali sladký nektar, bílá ňadra i přese všechno trčela do výšky, držela si krk a v očích se rozlívalo moře.

„Dobrý. Nenávist proběhla. Teď už jen láska.“

Přijala mou ruku a moře se jí jak nečekaný příliv vylilo na tvář. Líbal jsem její slanost a prosil o odpuštění.

„Pojďme někam pít,“ řekla.

Otevřeli jsme dveře nenápadného baru. Byl dostatečně zastrčený od hlavního bulváru a asi tři sta metrů od hotelu. Ještě jsme nestačili dovřít a poměrně hlučné osazenstvo utichlo. Vyděšeně jsem pozoroval Meryl, jak se bezstarostně šine k volnému stolku, bílá košile rozepnutá, prsa ven. Šla tak celou cestou od pláže a pokračovala tak i v baru. Co dělat? Nic. Anebo snad jen něco málo, aby nás nesebrali za pobuřování. Ale zdálo se, že místní nemají zájem volat policii. Spíš byli potěšeni, že jim tady něco takového přišlo.

Ještě jsem nestačil dosednout a Meryl svírala v ruce dvojku červeného.

„Zapni se,“ šeptl jsem k ní.

„Mně se to tak líbí,“ odsekla.

„Doprdele,“ ujelo mi. „Chceš něco jíst?“

„Ne.“

„Pohár?“

„Jak chceš.“

Přinesli jahodový pohár.

„Blé, z toho se mi chce vždycky zvracet,“ řeklo moje kotátko a upustilo sklenici na zem.

„Doprdele. Zaplatím.“

„Už nebudeme pít?“

„Ne, už ne!“

Meryl se otočila od baru. Chlapi zase ztichli.

„Naliže mi tady někdo?“ řekla do davu čumících hlav.

„Jdu do hotelu. Jdeš se mnou?“ Jak moc jsem si přál, aby šla.

Na baru přistála sklenka červeného.

„Viva España,“ pozdvihla číši Meryl a vypila ji na ex.

Dav souhlasně zabučel. Zaplatil jsem a vypadl ven, na tohle já prostě nemám.

107 Před barem jsem si zapálil a bylo mi hrozně. Otálel jsem a nemohl se rozhodnout, jestli se mám vrátit a nechat se rozcupovat žárlivostí, nebo odejít a srabsky zachránit svou kůži.

Z hospody se čím dál silněji ozývaly nadržené hlasy, sem tam někdo zatleskal, sem tam někdo obdivně vykřikl jak při býčích zápasech.

Nadechl jsem se a vzal za kliku, abych zabránil ..., sám jsem přesně nevěděl čemu.

Když jsem otevřel, spadla mi Meryl do náruče. Pevně jsem ji k sobě přitiskl, pohladil ji po splepených splhlých vlasech, otočil se i s ní a kopl do dveří.

„Buenas noches,“ zašeptala do lokálu. Ovinula své paže kolem mého krku.

„Ještě nikdo a nikdy nebyl ke mně tak zlý,“ pofňukávala. „A ještě nikdy jsem nikoho nechtěla mít tak blízko.“

Cestou do hotelu jsme si mlčením, polibky a jemnými doteky lízali čerstvé rány.

Recepční nám otevřel výtah. Vyjeli jsem do druhého patra. Svlékli se a ulehli. Než jsem se jí stihl dotknout, usnula.

Ráno byla Meryl pryč.

Sešel jsem do baru, kde seděli kluci. Byli stejně jako já celí pomačkaní a nemluvili. Tiše jsem přisedl.

„Tak co?“ zeptal se po chvíli Nohál.

Pokrčil jsem rameny. „Nic, je pryč.“

„Naše holky taky,“ řekl Vojta. „Bekeš je ráno někam odvezl.“

„Jsme si říkali,“ Nohál skoro šeptal a zase udělal tu svou předlouhou dramatickou pauzu, která ale od předešlých měla význam, „že tady končíme, jedeme domů.“

„Jasně,“ řekl jsem.

Čekal jsem na České na tramvaj do Králova Pole. Byla ještě tma, ale věděl jsem, že za chvíli se pokoří slunci a vycouvá do doupěte. Lidé, kteří stáli se mnou, byli zachumláni do svetřů a vlněných kabátů, brady zastrčené za rolák, sem tam si někdo dýchl do dlaní. Nikdo se nedíval nikomu do očí, každý měl takhle brzy dělat sám co se sebou. Ranní chlad jsem podcenil. Manžestráčky, triko s krátkým rukávem a letní modrá šustáková bunda byly jako vzpomínka na prázdniny a na Španělsko, ale nijak mě nezahřály. Drkotal jsem zuby a podupával si v rytmu nějaké písničky z rádia. Nechtěl jsem nikoho potkat, nechtěl jsem vysunovat krk nad úzké klopy bundy. Jen jsem slyšel, že se k zastávce blíží dost hlučná partička. Bylo mi to jedno. Nezaviděl jsem nikomu žádné noční tahy, prolité večery a ani nesmyslné řeči o politice, o tom, jak to bude dál, kdy ekonomicky doženeme Rakousko a jak bude vypadat privatizace. Měl jsem jen radost, že můžeme cestovat, že se mí rodiče přestali bát, že dva roky po Sametové revoluci se dá dýchat a že si můžeme dělat vlastně, co chceme. Přicházeli ke mně zezadu a bavili se šišlajícími hlasy o muzice. Líně mě jak voda vyhýbající se kamenu obepluli. Cítil jsem za zády ještě jednu osobu. Někdo mě plácl přes zadek. Trhl jsem sebou a ohlédl se.

„Čau, Teo.“

V první chvíli do mě vstoupila zlost, že bych tu ženskou nejraději srazil direktem k zemi. Přede mě úkrokem vstoupila Tereza, blondátá holka s modrýma očima, se kterou jsme se znali ze školy. Chodili jsme

do stejného ročníku, ale nikdy jsme o sebe nezaváděli. Víím jen, že chodila s chlapíkem, kterému se říkalo prostě Pán. Byl starší než my, protože nastoupil na studia až po vojně.

„Čau, Terezo, co tady děláš tak brzo ráno?“ na nic jiného jsem se nezmohl.

„Dělám v kasínu krupiérku a máme po noční, tak jdeme ještě na panáka. Co ty?“

„Jedu na Slovaňák, mám tam takovou brigádičku.“

„Hele, znáš kapelu Buty?“

„Ale jo, celkem dobrý.“ Neměl jsem páru o tom, kdo to je.

„Mám dva lístky na večer do Semálu, nešel bys? Nikdo se mnou nechce, že prý jsou nějakí divní.“

„Klidně,“ pokrčil jsem rameny. Vlastně mě to zahřálo, protože jsem momentálně bydlel ve Starém Lískovci na privatě jedné známé od mé známé, která odjela do Améru. Bylo to tam malé a ušmudlané, nikoho jsem v té čtvrti neznal a po večerech, pokud jsem nebyl na pivě ve městě, jsem si povídal s rybičkami.

„Tak fajn,“ usmála se, „v sedm před Semálem.“

„Tak jo.“

Přijížděla tramvaj. Nasedl jsem, ohlédl se, jestli mi třeba Tereza nezamává. Ale byla pryč. No co, pomyslel jsem si.

Na Slovaňáku se to na tržišti hemžilo zelináři, Vietnamci, kapsáři, důchodci. Všichni si v poklidu stoupali na místa, kde chtěli prodávat. Po ránu je chladno a nikomu se nechce rvát se o místo. Fleky se za léto stabilizovaly. Čekám, až dojede dodávka s balíky cigaret. Pak je budu celý den prodávat. To je můj džob.

Prodávám špinky, беру love a dotýkám se lidí. Dob-

rej džob. Před šestou přicházejí dělníci s obhroublými prackami a strkají do obnošených, častým šoupáním vyleštěných aktovek startky nebo marsky. Hned si zapalují svoji první, rozdmýchávají kotel, aby si mohli odkašlat a odplivnout. Tímto se nastartují a valí do kolbenky. Sem tam mně ještě kynou na pozdrav. Ale je to spíš proto, aby se ujistili, že to dneska zmáknou a že se v dílně nepověsí na ocelové lanko. Pak chodí úředníci. Ti u přepážek kupují petry a ti na vedoucích postech sparty. Mají křídové prsty a těkavé oči, přes které škobrtají od svých myšlenek. Málo mluví, rozdíl v ceně je ani moc nezajímají. Pořád ještě jsou zabalení v duhnách a dojíždějí svůj krátký sen. Nemotorně si vracejí drobné do dětských peněženek, trhaně odcházejí. Jejich cigarety zůstávaly na keramické misce, aby se museli vrátit a plesknout se do čela.

111 Tím se konečně uvedou v život. Z člověka se stává úředník. Pak je jen takové piánko, kdy se dají vyměnit dvě kusovky s ženskou, která prodává vedle, za banán.

Před polednem se vyrojí důchodci a proběhnou tržištěm nahoru a dolů. Někdy to vezmou i dvakrát. Když zjistí, že ceny jsou všude stejné, utvoří podle tajného klíče řady a přehrabují se ve zboží. Jejich ruce jsou jak zpřehýbaný pergamen. Mají to těžký, ale co se dá dělat.

Po odpoledni se nastartuje kšeft, že se nestačím ani vysmrkat. Lidi se hrnou k pultům a ke stánkům, zvyšují hlasy, nenávidí své nenasycené děti, manžele s rozedranými ponožkami, manželky s jejich svátky. Nenávidí své tělo, které si žádá nikotin. Do toho všeho brzdí za zády podnikatelská auta, která přivázejí nové a nové zboží, tramvaje zvoní jak při náletu, jde vám hlava kolem, děláte počtářské chyby, navoněný fešák

vrátí karton amerik, že nahoře mají o korunu levnější, nějaká panička s mopslíkem vás sjede, že si zapomněla cigára vzít, dojdou drobné, chce se vám čurat, začne pršet a jedna důchodkyně vám naprská do obličeje, že jste ji dopoledne okradl.

Kolem páté všechno končí, necítím záda. Přijíždí dodávka se šéfem, naložím zbytek neprodaných kartonů a krabiček, děláme inventuru. Chybí mi v tržbě pár drobných. Starý pán to neřeší, strčí mi do ruky stovku, bouchne dveřmi a jede domů.

Ve starém Semilasse představovali Buty svou novou desku. Sál byl nabitý, že se nedalo ani podupávat na místě. Stál jsem za Terezou, která poskakovala a svým pohybem si dělala místo kolem sebe, narážela do okolo stojících lidí a já se nemohl nabažit vůně jejích vlasů. Přemýšlel jsem, jak je to možné, že jsme se nepotkali takto sami dva již dřív. Došel jsem jen k hypotéze, že ona, rodilá Brňačka, nikdy nezavítala na naše koleje, že měla své přátele z města a vlastně se s námi nepotřebovala stýkat. Měla svůj život mimo fakultu, kdežto my z malých měst a vesnic, kteří jsme museli bydlet na kolejích, na privátech, u kamarádů nebo u strýčků a tetiček, jsme si hledali jiný program než být doma. Kapela bezvadně šlapala a já se oddával těm tónům a slovům, která zněla jako dětské říkanky. Byl jsem překvapený, že na naší scéně existuje někdo jako Pastrňák, Krocze, Nytra... Bylo mi hned jasné, že to jsou páni muzikanti. Když hráli Čubrmajku, která byla nabita hravou energií, a zdálo se mi, že i nějakým jazzovým podtónem, jako by si muzikanti s daným tématem pohrávali, a protože jsem neznal originál z desky, těžko jsem mohl sronávat, jestli ujíždějí ve svých im-

provizacích, nebo to mají prostě nadrcený. Ale vlastně to bylo jedno, protože to zkrátka šlapalo. Až do doby, kdy se staré jističe proudu unavily a přerušily elektrický proud, který uprostřed skladby odstříhl klávesy, basu a kytaru. V sále jsme všichni zamrčeli nespokojeností. Ale kupodivu všech bicí šlapaly dál i ve tmě, postupně se přidali lidi a tleskali do rytmu. Pak si v nouzovém osvětlení postoupil klarineták na kraj pódia a začal na tu písničku bezvadně improvizovat. Plácali jsme rukama nad hlavou, radostně podupávali, a kdo znal slova, pokračoval v davovém sboru. Trvalo to snad jen půlminutu, ale pak, když někdo ty pojistky nahodil, se zbytek kapely přidal a dohráli Čubrmajku jakoby nic. Byli jsme očarováni, byli jsme u vytržení a všichni jsme tleskali, jako bychom už nikdy neměli přestat. S Terezou jsme se objímali a já ji vyzdvihl, ona mi dala ruce kolem krku a já se s ní otáčel, až jí nohy letěly ve vzduchu jako na řetízkáči.

113

Koncert skončil a já měl plnou hlavu písniček od Buty a v těle nějakou novou energii, o kterou jsem přišel s těmi holkami, s nimiž to nevyšlo. Scházeli jsme ze schodů. U zastávky poskakovali tři kluci v teplákovkách kolem nějakého staršího dědy, kterému tekla z nosu krev. Kluci tančili na pružných nohách jak v ringu a sem tam někdo si do dědy kopl nebo mu uštědřil ránu do břicha anebo jen tak máchl vysoko nohou těsně kolem jeho hlavy.

„Udělej něco,“ řekla Tereza a její modré oči se zabarvily do šeda.

Napadlo mě, že proti vytrénovaným klukům nemám šanci, ale musel jsem udělat něco, abych tento večer, který se tak pěkně rozjížděl a byl plný příslibů, neutnul hned v začátku.

Zašel jsem k nim a vysvětloval jim, že je to pěkně srabské trénovat na staříkovi, který je zjevně opilý, a že pokud jsou v nějakém oddíle bojového umění, tak dobře ví, že by ho na ulici neměli používat, že je to proti všem sportovním zásadám. Ještě chvíli jsem jim domlouval a už to fakt vypadalo, že si dají říct, že se uklidní. Dědula na zemi stočený kolem lampy osvětlení se ale zvednul, udělal pár vravoravých kroků a začal jim nadávat jak dlaždič. Věděl jsem, že mé mírotvorné vyjednávání bylo vniveč. Ten nejmenší kluk se rozběhl, vyskočil a nohou kopl dědulu do obličeje. Okamžitě šel k zemi. Další dva se přidali a začali do ležícího opilce kopat. Nechtělo se mi, ale musel jsem. Přiskočil jsem k nim a začal je odtahovat od jejich oběti. Hned jsem jednu schytal do břicha. Nemělo smysl se s nimi prát, tak jsem je jenom odtahoval a šťouchal pryč. Postavili se proti mně a já tušil, že to bude zlé. Nadávali mi a gestikulovali jak rapeři a že jestli to chci taky schytat. Blížili se v půlkruhu ke mně. Neměl jsem už argumenty, abych jim něco srabsky vymluvil. Protřepal jsem si ruce a čekal melu. V okamžiku, kdy jeden z těch tří ke mně přiskočil a chtěl si vyzkoušet kop na mou hlavu, přiskočila Tereza a nastříkala mu do očí pepřák. Kluk spadl jak kočka na všechny čtyři a křičel něco o krávě. Tereza ještě špláchla drobnou sprškou na zbylé dva, po Štefáníkově se rozezněly houkačky policie a bylo po zápase.

„Pojď na panáka,“ řekla a zavěsila se do mě.

Myslel jsem, že normálně půjdeme do hospody, ale šli jsme k ní domů. Bydlela ve druhém patře vilky jejích rodičů nad Husovicemi. Sedli jsme si na terasu, dívali se na Petrov a na osvětlený Špilberk, pili panáky a já vyprávěl o Španělsku a ona o Americe. Díval

jsem se na ty už zase modré oči a říkal si, že jestli se i tento vztah nějak pokazí, půjdu do kláštera a stanu se mnichem.

Po šesti letech jsme se přestěhovali do přízemí, kde sice nebyla terasa, ale dalo se jít hned do zahrady. Tereze se to líbilo, protože se už nechtěla s břichem tahat do poschodí. Čekali jsme syna.

OBSAH

Letenský	5
Imatrikulační ples	14
Velblód	30
Nohál a Dagmara	43
Opilá panenka	55
Týna	63
Přízrak lásky	78
Španělky	89
Tereza	109

Libor Šmatelka
Život pod sukněmi

Vydalo nakladatelství Josef Bubeník – STYLOS
jako svou šestou publikaci
v roce 2017

Vydání druhé (v nakladatelství STYLOS první)
Obálka a ilustrace © Daniel Bulla
Sazba a grafická úprava Josef Bubeník
Editor Libor Vodička

ISBN 978–80–906427–1–3

V povídkách *Život pod sukněmi* se Libor Šmatelka vrací do přelomového období osmdesátých a devadesátých let minulého století, které sám prožil coby student na brněnské univerzitě. Reálie jihomoravské metropole a vysokoškolského života na samém závěru komunistického režimu, první léta plné naděje a radostného očekávání, spanilé jízdy za hranice, opojný prožitek nově nabyté svobody, lásky na jeden den, anebo spíše noc, mládenecké kratochvíle i bohémské „jízdy“, to vše před námi ožívá prostřednictvím čtivě komponovaného vyprávění. Ale nejde jen o lehce načrtnuté evokace doby a její dávno už vyprchané atmosféry, ani o lechtivé příhody mladého muže (oboje se skrývá pod metaforickým názvem). Vyprávění odhaluje také hlubší plán dotýkající se existenciálních i spirituálních hodnot a věcí člověka, který má za sebou krizi středního věku a bytostné poznání smyslu i namnoze krutého paradoxu života.

Libor Šmatelka (1964)

Vystudoval učitelství matematiky na Masarykově univerzitě v Brně, ale do školství nikdy nenastoupil. Krátce pracoval v reklamní agentuře, jako televizní a filmový produkční, scénárista i asistent režie se podílel na realizaci řady inscenací a seriálů České televize (*Hraběnky*, *Každý den karneval*, *Strážce duší*, *Útěky*, *Vyprávěj* aj.). Jako scénárista a režisér připravil několik dílů pořadu *Folklorika* a *Toulavá kamera*. V roce 2014 vydal sbírku povídek *Jak se to tak stane...*